

ΕΣΟ ΕΤΟΙΜΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΡΟΣΚΟΠΟΥΣ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ

ΑΡ. 22. — ΕΤΟΣ Β'. ΑΡ. 8 — ΑΘΗΝΑΙ - ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ — 1)14 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1916

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ

- « Καλὰ ἦσουν, Μάρκο, στὸ γιαλὸ, καλὰ στὸ Μεσολόγγι,
« Καλὰ ἔρωγες, καλ' ἔπινες, καλ' ἔχτιζες τὸ κάστρο.
« Στὸ Καρπενήσι τ' ἠθέλες νὰ πᾶς νὰ πολεμήσης!
« Μαῦρα χαμπέρια σοῦφεραν ἀπὸ τὸ Καρπενήσι,
« Νὰ βγεῖς, Μάρκο μου, γρήγορα μ' ὄσους καὶ ἂν μπορέσεις,
« Νὰ πιάσεις τὴν Τατάραινα, νὰ πιάσεις τὰ γεφύρια. »
Κι' ὁ Μάρκος ἐξεκίνησε μὲ χίλιους πεντακόσιους,
Κ' ἐβγήκε στὴν Τατάραινα κ' ἔπιασε τὰ γεφύρια.
Πιάνει κι' ἀλλάζει γράμματα μὲ τοὺς καπεταναίους,
Οἱ Τοῦρκοι ποῦθε κάμανε; κι' αὐτοὶ, οἱ Σκοδραλίτες;
Ὁ Καραϊσκάκης τοῦγραψε καὶ τότε χαιρετάει
« Σὲ χαιρετάω, Μάρκο μου, καὶ σοῦ φιλῶ τὰ μάτια.
« Ἄν ἐρωτᾷς γιὰ τὴν Τουρκιὰ, γὰ νὰ σοῦ φανερώσω.
« Στὸ Μαραθιά ἔχουν τ' ὄρντι,* κ' ἐκεῖ ἔχουν τὰ τσαντήρια. »
Καὶ τοῦ τσαούση** του ἔκραξε καὶ τοὺς μπουλουκμπασίδες
— « Ἐτσαούση μοίρας' τὸ ψωμὶ καὶ μοίρας' τὰ φυσέκια
« Παιδιὰ, θὰ κάνω πόλεμο τ' ἀντέτι*** τῶν Σουλιώτων
« Στίς πέντε ὥρες τῆς νυχτὸς θ' ἀνοίξω τὸ τουφέκι,
« Θέλω πασάδες ζωντανούς καὶ μπέηκα κεφάλια,
« Κι' αὐτὸν τὸ Σκόδρα τὸν πασὰ αὐτός μου θὰ τὸν πάρω. »
Πρωτὶ γιουρούσι ἔκανε καὶ μπήκε στὰ τσαντήρια
Καὶ Τούρκικα τοὺς φώναξε καὶ λέγει τῶν συντρόφων
— « Τουφέκι νὰ μὴ ρίξετε, τουφέκι νὰ μὴν πέσει,
« Τ' ἀκονισμένα σας σπαθιά νὰ κόψουνε τοὺς Τούρκους. »
Κ' οἱ Τοῦρκοι τότε σκούξανε κ' ἕνας τὸν ἄλλο λένε,
« Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποὺ γίνετ' ἀπόψ' αὐτὴν τὴ νύχτα; »
Κι' ὁ Μάρκος τοὺς ἐφώναξε καὶ Τούρκικα τοὺς λέγει :

* Ὁρντι = Στρατόπεδο.

** Τσαούσης = Χωροφύλακας.

*** Ἀντέτι = Ἔθνος.

- « Γιαγκίνι* γίνεται, παιδιά, απόψ' αὐτὴν τὴ νύχτα. »
 Δέκα τσαντήρια ἔκαψε, πασὰ μέσα δὲ βρῆκε.
 Κι' ὁ Μάρκος ἐβαρέθηκε, κι' ὁ Μάρκος ἐλαβώθη,
 Κ' ἡ συντροφιά τὸν πήρανε, τὸν ἔβαλαν στὴ ράχη.
- « Τ' εἶν' τοῦτα τὰ κλάμματα κι' αὐτὰ τὰ μοιρολόγια ;
 « Κύριε μου, τί νὰ γίνηκε στὸ δόλιο Μεσολόγγι ; »
- « Τοῦτα τὰ κλάμματα, ρωτᾶς, κι' αὐτὰ τὰ μοιρολόγια ;
 « Γι' αὐτὸν τὸ Μάρκο γίνονται, τὸν ἐλευθερωτὴ μας. »
 « Ὅσοι Ρωμιοὶ κι' ἂν τῷμαθαν κι' ὅσοι τ' ἀφουκραστήσαν,
 Ὅλοι στὰ μαῦρα μπήκανε, τὰ μελανὰ φορέσαν.
 Κίτσος Τσαβέλας φώναξε καὶ τοὺς παρηγοροῦσε »
- « Παιδιά μου, μὴν πικραίνεστε καὶ μᾶς πλακώσει ἀρρώστια,
 « Καὶ νὰ μᾶς ζήσει ὁ Κωσταντᾶς, κι' ὁ γιὸς τοῦ καπετάνιου,
 « Πρῶτο νὰ τότε κάνομε σὰν ποῦχαμε τὸ Μάρκο.
 « Ἔτσι τῶχ' ἡ πατρίδα μας, ἔτσι τὸ Σούλι τῶχει,
 « Ἀπὸ τουφέκι καὶ σπαθὶ κανεῖς νὰ μὴ γλυτώσει.
 « Καθὼς κ' οἱ πατεράδες μας, ἔτσι καὶ μεῖς νὰ πᾶμε. »

Τ' ἀκούει ἡ μαῦρη γῆ, τρεῖς χρόνους δὲ χορτιάζει,
 Τ' ἀκοῦνε καὶ τὰ βουνὰ κ' ἐκεῖνα ραϊστήσαν,
 Τ' ἀκούει κι' ὁ οὐρανὸς τρεῖς χρόνους δὲ σταλάζει
 Ὁ Μάρκος ἐσκοτώθηκε, μὰ σκότωσε καὶ χίλιους.

* Γιαγκίνι = Φωτιά.

Ἀπὸ τοῦ Passow τῆ Συλλογῆ τῶν
 Δημοτικῶν Τραγουδιῶν σελ. 185.

ΣΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΤΙΣ ΟΞΥΕΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Εἴχαμε φθάσει σὲ μιὰ βρύση· οἱ ἀμαξιάδες σταμάτησαν νὰ ποτίσουν τ' ἄλογα καὶ μεῖς κατεβήκαμε νὰ φάμε ἓνα λουκούμι καὶ νὰ πιοῦμε κρύο νερὸ τοῦ βουνοῦ στὸ «Καφενεῖον». Τὸ καφενεῖον εἶναι μιὰ παραίγκι φρειασμένη μὲ καρφωμένες σανίδες ποὺ χάσκουν ἀναμεταξὺ τους· τὰ λουκούμια ὅμως εἶναι καλὰ καὶ τὸ νερὸ παγωμένο.

Ξανανεβαίνομε στὸ ἀμάξι, κ' ἐνῶ ὁ ἄλλος ἀμαξιάς ἀνυπόψιαστος πίνει νερὸ, προφθάνει ὁ δικός μας, καμτοικόνει τ' ἄλογά του, περνᾷ καὶ φεύγει πρῶτος.

— «Ἐ, δόξα τῷ Θεῷ! γλυτώσαμε τὴ σκόνη!»

Ἐκφράζομε ὅλοι τὴν ἐλπίδα πὼς ὁ ἄλλος ἀμαξιάς θὰ ἔχει πιότερη γνώση ἀπὸ τὸ δικό μας καὶ θ' ἀφήσει ἀπόσταση μεταξὺ τῶν δύο ἀμαξιῶν.

— «Ἐ βέβαια», λέγει ὁ δικός μας ποὺ ἔχει ξανυβρεῖ τὰ κέφια του καὶ κρίνει μὲ

ἀναπαυμένη συνείδηση τώρα ποιὸ εἶναι τὸ σωστό, «κ' ἔτσι πρέπει.»

Ἦταν 11 ὅταν φθάσαμε στὴν Πορταριά καὶ ὁ ἥλιος τσουρούφλιζε. Δύο τρεῖς κοπέλες, κόρες καὶ ἀνεπιμέες τοῦ φίλου μας τοῦ βουλευτῆ, εἶχαν κατέβει στὸ μεγάλο δρόμο νὰ μᾶς ὑποδεχθοῦν, καὶ μιὰ καὶ δυὸ σκαρφάλωσαν μὲς στ' ἀμάξι καὶ πλάγι στὸν ἀμαξιά, καὶ θριαμβευτικά μπαίνομε στὸ χωριό.

Μᾶς δέχεται ἡ οἰκογένεια τοῦ φίλου μας μὲ τὴν παροιμιώδικο Πηλιορίτικη φιλοξενία, μᾶς φέρνουν δροσιστικά, γλυκὰ καὶ νερὸ κρύο, βυσινάδες καὶ καφέδες, μᾶς πηγαίνουν στὶς κάμαρες ἀπάνω νὰ πλυθοῦμε καὶ νὰ δροσιαστοῦμε, καὶ ὅλοι μαζί ξεκινοῦμε πεζῇ γιὰ τὸ βουνὸ ὅπου μᾶς ἔχουν ἐτοιμάσει τὸ κλέφτικο ἀρνί.

Ἡ ζέστη εἶναι δυνατὴ, ὁ ἀνήφορος μακρὸς καὶ ὄρθιος· οἱ κύριοι βγάζουν τὰ

ρούχα τους, οι κυρίες τὰ βέλα και τὰ γάντια, και ἀνεβαίνομε, ἀνεβαίνομε μὲς στὴν κάψα τοῦ μεσημεριοῦ. Μὰ μόλις ἀφήνομε πίσω τὸ χωριὸ και μπαίνομε στὴ σκιὰ τῶν δέντρων κανέννας πιά δὲν παραιοπεῖται.

Τὸ μονοπάτι περνᾷ μὲς στὶς καστανιές· πλάγι μας ἀνάμεσα στοὺς πλατάνους και στὶς βαλανιδιές τρέχει τὸ Μεγαρέμα, ρεματάκι τραγουδιστὸ τώρα τὸν Ἰούλιο, ἀλλὰ τὸ χειμῶνα χεῖμαρρος φοβερός, ποὺ βροντοκυλᾷ βράχους ὀλόκληρους και σπάζει γέφυρες και καταστρέφει δρόμους. Τὸ νερὸ πέφτει ἀπὸ ψηλά, και ἀκόμα και τὸ καλοκαίρι ἔρχεται μὲ τόση δύναμη ὥστε χρησιμεύει γιὰ κινητήρια δύναμη στὴν ἠλεκτρικὴ μηχανή ποὺ δίνει φῶς σὲ ὅλην τὴν Πορταριά. Τὴν πρώτη ἐγκατάσταση τὴν ἔκανε ὁ Κύριος Ἀθανασάκης, Πορταρίτης πιστός, ποὺ κάθεται τὸ καλοκαίρι στὴν Πορταριά και τὸ χειμῶνα στὸ Βόλο και ποὺ γενναία ξοδεύει γιὰ τὸν καλοπισμὸ και τὴν πρόοδο τῆς μικρῆς-πατρίδας του. Τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς τὸ δίνει δωρεὰν σὲ ὅλους, ὥστε τὸ φτωχότερο σπίτι τῆς Πορταριάς ἔχει τὴν ἠλεκτρικὴ λαμπίτσα του και οἱ δρόμοι τὴν νύχτα εἶναι φωτισμένοι α γιορνο.

Μισῆς ὥρας δρόμος, και φθάνομε σ' ἕνα ὕψωμα μαγευτικὸ ὄλο καστανιές και μουσιές· τὸ ρέμα, πλάγι μας, μοναδικὸ στὴν ἡρεμὴ και συνάμα ἀπότομη ὀμορφιά του, μουρμουρίζει κατακυλώντας στὰ πετράδια τὸ παγωμένο του νερὸ. Ἐκεῖ εἶναι ἡ Μάννα, ὕπου πηγάζει τὸ Μεγαρέμα ἀπὸ τὸ βράχο.

Παρακάτω, σὲ μιὰ δειντρανοξιά, ἕνας χωρικός ἀποπνήνει τὸ κλέφτικο ἀρνί, γυρνώντας ὀλοένα τὴ σούβλα πάνω ἀπὸ τὴν κόκκινη θράκα.

Κάτω ἀπὸ μιὰ φουντωμένη καστανιά, μὲ τὰ κλαδιὰ ἀπλωμένα, μᾶς ἔχουν στρώσει χάμω πυκνὸ χαλὶ ἀπὸ χλωρὰ φύλλα· ἀπλόνομε ἀποπάνω τὶς κουβέρτες μας και ξαπλονόμαστε νὰ δροσιοτοῦμε.

Μιὰ λυγρὴ μελαχρονὴ ποὺ μᾶς φιλοξενεῖ, μᾶς προσφέρει ζεστὸ και ξεροψημένο κοκορέτσι. Ἦταν τὸ περιβάλλον, τὰ πρόσωπα, τ' ὀρεκτικὸ, οἱ καστανιές και τὸ τρεχάμενο νερὸ τόσο ὀμορφα κ' ἐγκάρδια, ποὺ μᾶς ἔρχεται νὰ τραγουδήσομε ἀπὸ ἀπλὴ χαρὰ τῆς ζωῆς.

Ἡ Ἑλενα, μιὰ Ἑλληνοπούλα μὲ ἀπλὸ λινὸ ἄσπρο φόρεμα ἀλλὰ μὲ κατατομὴ ἀρχαίου μαρμάρου, μᾶς ἔκανε Πορταρίτικες κουβέντες μὲ προφορὰ ποὺ ἦταν νὰ σπαρτάρεις στὰ γέλια· τὰ μαριόλικα μάτια τῆς γιάλιζαν στὸ ἠλιοκαμένο προσωπάκι και τὸ γέλιο τῆς ἦταν σὺν τὸ κρῦο νερὸ.

Τὸ ἀρνὶ εἶχε ἀποψηθεῖ· τὸ ἔφεραν μὲ τὴ σούβλα και ὁ χωρικός μὲ ἄλλα δύο παιδιὰ κάθησε νὰ τὸ κόψει.

Ἦταν γέρος, ξερός, σταφίδα τὸ πρόσωπο του ἀπὸ τὴ ρυτίδα· φοροῦσε τὴν Πηλιορίτικη μαύρη φορεσιά τοῦ χωρικοῦ, τὴ μαύρη βράκα, τὸ μαῦρο γελέκο ποὺ διπλόνει και κουμπώνει πλάγι, τὸ μαῦρο φέσι, και τὸ μαυριδερὸ ποκάμισο· ὄλη μαζί ἡ φορεσιά ἀπὸ μακρὰ τοὺς δείχνη, τοὺς χωριάτες σὺν ἀγάλματα μαύρα λεπτὰ και λυγρὰ.

— «Θὰ χάσς, καημὲν Δημήτρο, τὴν τμὴ σ', ἀν δὲν ν' κλὸ τ' ἀρνὶ σ'», τοῦ λέγει ἡ Ἑλενα μὲ δυνατὴ Πορταρίτικη προφορὰ.

Ἐὸ χωρικός σήκωσε τὰ μάτια, τὴν κύταξε, χαμογέλασε και ξαναγύρισε στὸ ἀρνὶ του χωρὶς ν' ἀποκριθεῖ.

— «Πιάσε τὴ ράχη,» τοῦ λέγει ἕνας ἀπὸ μᾶς «και πὲς μας τί λέγει ἡ μοῖρα ;»

Ἐὸ Δημήτρης γελᾷ.

— «Δὲν τὰ ξέρ' γῶ φτὰ ν' τὰ πῶ,» λέγει, «φτὰ τὰ ξερὸν οἱ κλιέφτς, νὰ, κι' ἄλλ' τέγι.»

— «Γιατὶ τάχα δὲν τὰ ξέρεις και σύ ; Δὲν τὰ καταδέχεσαι ;»

— «Πῶς δὲν τ' κατιδέχμ ; τ' κατιδέχμ, μὰ δὲν τ' ἀμθ' πτές· φτὰ οἱ κλιέφτς τὰ μθάν στα βνὰ ὀπ' τσ' κνηγοῦν κ' γιαντὸ ὄλ' τσ' μοῖρς ρτοῦν, γιὰ νὰ ξφεύγν. Ἐπ' τί δά, ὄλ' φτὰ...» Κ' ἔκανε μὲ τὸ χέρι τάχα πῶς εἶναι ἀνοησίες

— «Τί, δὲν τὰ πιστεύεις ;» λέει μιὰ κυρία, «μπορεῖ νᾶναι και ἀλήθεια.»

— «Ἐ, κ' βέβγια θᾶν' λήθγια...» εἶπε αὐτὸς σκεπτικὰ.

Ἡ φορεσιά του ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρει τὶς κυρίες.

— «Εἶναι τοῦ χωριοῦ σου ;» τὸν ρωτοῦν.

— «Ἄμ' βέβγια.»

— «Πῶς τὸ λὲν αὐτὸ τὸ σταυρωτὸ πρᾶμα ποὺ φορεῖς ;»

— «Τσάκα, βράκα και γλιέκ,» λέγει ἀπότομα ὁ Δημήτρης, τόσο ἀπότομα ποὺ μᾶς ξαφνίζει ὄλους· και τὸν παίρνουν τὸν ἴδιο τὰ γέλια, και ὄλο του τὸ μοῦτρο σουφρόνεται σὺν ξερὸ δαμάσκινο. «Ἐτσ' τὰ λὲν φτὰ τσάκα, τὸ κοντγοῦν μὲ μνίκγια, ποὺ φροῦν πᾶν' ἀπ' πκάμς—βράκα,» ἔξακολουθεῖ ἀνοίγοντας τὶς δίπλες τῆς, «και γλιέκ,» ἀπλόνοντας τὰ χέρια του στὸ σταυρωμένο γελέκι του. «Ἐχμ' κ' ἐν' ἄλλ' ροῦχ' πτὸ λὲν σταυρητή.»

— «Σταυρωτή,» μᾶς ἐξηγεῖ μαριόλικα ἡ Ἑλενα.

— «Μάλστ', σταυρητή· εἶν κοντγοῦν χρεῖς μνικγια.»

Ήταν λέγει, 65 χρονῶν, εἶχε κάνει ἀν-
τάρτης στὰ 1877 καὶ εἶχε ρίξει τουφέκι,
πολεμῶντας καὶ αὐτὸς μὲ ὄλους τοὺς Πη-
λιορίτες νὰ ἐλευθερώσουν τὴ Θεσσαλία ἀπὸ
τὸ μιστὸ ζυγὸ.

— «Σκότωσες πολλοὺς Τούρκους;» ρωτᾷ
ἓνα κοριτσέλι.

— «Πλοῦς; Ἄκοῦς λιέει;»

— «Καὶ Βουλγάρους;»

— «Ὁχι, δὲν μπρῶ νὰ πῶ πς' σκότο'
Βουλγάρους ἀφοῦ λήθγρια δὲ σκότο' ἀπ'
δαύτς. Μὰ σκότο' Τούρκους.»

— «Καλὰ τοὺς ἔκανες, μακάρι νὰ εἶχες
σκοτώσει καὶ ἄλλους!»

— «Ἄμ' νὰ πού τς διώξμ'» λέγει ὁ χω-
ρικὸς μὲ χαρὰ, χαρὰ ὅμως ἡσυχῆ, ἀξιόπρεπτη
καὶ μετρημένη, σὰν ὅλες τὶς χαρὲς τοῦ Ἑλ-
ληνα χωρικοῦ. Ὁρθίος τώρα, μὲ τὰ χέρια
στοὺς γόφους κυτᾶζει τὸ κομμένο του ἀρνί,
τὴν τελειωμένη του δουλειά. Ἴσιος, λιγνός,
λεβέντης στὴ μαύρη του φροεσιά, ἀφήνει
τοὺς ἄλλους ὑπηρέτες νὰ κουβαλήσουν τὰ
πιάτα δική του δουλειά αὐτὴ δὲν εἶναι.

Εἶχαν φέρει ἓνα ξύλινο τραπέζι ἀ-
πὸ τὸ γειτονικὸ μοναστήρι τοῦ Ἀη-Γιάννη
τοῦ Προδρομοῦ τῆς Πέτρας, καὶ τὸ εἶχαν
στήσει στὴ σκιὰ τῶν δέντρων. Τὰ κοριτσό-
πουλα καὶ ἀγόρια παραπονοῦνταν, προτι-
μοῦσαν νὰ ξαπλωθοῦν χάμω νὰ φάγουν·
μὰ οἱ πιδ γέροι εἶχαν καθήσει στὸ τρα-
πέζι, καὶ τί νὰ κάνουν καὶ αὐτοί, καθήσαν
μαζί.

Τὰ δρεκτικά ἦταν πρώτης τάξης, τὸ ἀρνὶ
βασιλικό, τὰ φρούτα γλυκὰ μέλι, τὸ κρυσ-
σπιτικό, ἀπὸ διαλεκτὸ σταφύλι. Ήταν
δροσιά ἐξαίσια στὴ σκιὰ τῆς καστανιάς, τὰ
χόρτα καὶ τὰ χαμόδεντρα μοσχοβολοῦσαν τὸ
ρέμα σιγομουρμούριζε στοὺς βράχους, τὰ
πουλάκια κελαῖδοῦσαν καὶ ἡ ὥρα ἦταν
ἡρεμῆ, εἰρηνικὴ, μαγεία.

Μετὰ τὸ πρόγεμα ξαπλονόμαστε στὶς κου-
βέρτες· οἱ νέοι γελοῦν καὶ μωρολογοῦν ὅλοι
μαζί σὰν τὰ σπουργίτια, ἐνῶ οἱ μεγαλύτεροι
κοιμοῦνται ἢ κατβαίνουν στὸ ρέμα νὰ βροῦν
δροσιά περισσότερη καὶ σκιὰ καὶ ἡσυχία.
Οἱ πέτρες γυαλοκοποῦν στὸ νερὸ σὰν ἀμέ-
θυστοι καὶ χρυσόλιθοι, παίρνουν στὴ σκιὰ
χρωματισμοὺς βαθεῖς ποὺ παίζουν ἀπὸ τὸ
μενεξελὶ στὸ πράσινο καὶ ἀπὸ τὸ ἀσημὶ στὸ
κίτρινο.

Ἐξαφνα ἀκούονται φωνὲς καὶ γέλοια, τὰ
σπουργίτια τὸ λέν πάλι ὅλα μαζί κάπου
κοντά, μὰ δὲ φαίνονται. Σκαρφαλόνομε στὸν
ὄχθο καὶ βλέπομε τὰ κοριτσόπουλα ἀνε-
βιασμένα ἀπὸ δύο καὶ τρία μαζί σ' ἓνα
ἀλογο, ποὺ καρτερικὰ προχωρεῖ μὲ ὄλη τὴ

τσούρμα γύρω του, κρεμασμένη στὸ σιμάρι
του. Ἄλλα φοβοῦνται ποὺ βρίσκονται τόσο
ψηλά, ἄλλα ζητοῦν ν' ἀνέβουν καὶ αὐτὰ καὶ
ὅλα μαζί ξεφωνίζουν.

Κάτω ἀπὸ τὴν καστανιά μιὰ κυρία κου-
νιέται τεμπέλικα σὲ μιὰ κρεμαστὴ πίνινη
καρέκλα, καὶ ξαπλωμένος στὶς κουβέρτες
μακαρίως κοιμᾶται ὁ βοιλευτής, μὲ τὸ
καπέλο τραβηγμένο στὰ μάτια του.

Μὰ λίγο βαστὰ ὁ ὕπνος του, τοῦ κλη-
μένου· τὰ σπουργίτια καταφθάνουν φορτω-
μένα ὄριμα μούρα κατάμυρρα, δέκα φωνὲς
μαζί μᾶς ἐξηγοῦν πὼς οἱ μουριὲς ἐκεῖ πάνω
εἶναι γεμάτες, καὶ πὼς δύο χωριατόπουλα
καβαλικεμένα στὰ κλαδιὰ καταγίνονται νὰ
κόψουν καὶ ἄλλα, ὥστε μποροῦμε νὰ φᾶμε
ὅσα θέλομε καὶ ἀκουμπώντας τὸ πιάτο
χάμω, ξαπλόνομα ὅλα γύρω, ποῖο θὰ πρω-
τοφάγει νὰ περισσότερα.

Σὲ λίγα δευτερόλεπτα τὰ χέρια εἶναι ὅλα
βαμένα βυσινιά καὶ ἡ μπλοῦζες καὶ τὰ
σακάκια ἐπίσης· ὁ Κωστής ποὺ εἶναι μύωφ
πιτσιλιᾶ ὡς καὶ τὰ γυαλιά του· μὰ ποῦ νὰ
σταματήσει νὰ τὰ σκουπίσει! Ὅθι προκάνουν
στὸ μεταξὺ οἱ ἄλλοι θὰ φάγουν περισ-
σότερα.

Ἡ κοκετίτσα ὅμως ἡ Ἑλενα ἀνακα-
λύπτει τὸν τρόπο νὰ τὰ τρώγει χωρὶς νὰ
βάφει τὰ δαχτυλάκια της, τσιμπώντας τὰ
μούρα μ' ἓνα σκληρὸ χορτάρι, ποὺ ἔκοψε
κάπου ἐκεῖ κοντά. Μὲ μιάς σκορπίζουν τὰ
σπουργίτια, μαζεύουν ἀπὸ ἓνα χορτάρι καὶ
ξανάροχονται, πυκνά σὰ μέλισσες, γύρω στὸ
πιάτο. Τὰ μούρα εἶναι ἐξαίσια, μεγάλα
γλυκύτατα, κ' ἐξαφανίζονται σὲ λίγα
λεπτά.

Μερικὰ ἄγουρα ἀπομένουν· μὲ προθυμία
τὰ προσφέρομε ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, μὰ ἐπίσης
εὐγενικὰ ὁ καθένας ἀρνεῖται νὰ τὰ στερήσει
ἀπὸ τὸ γείτονα· ἀκολουθεῖ συζήτηση, ὅλοι
συναγωνιζόμεστε ποῖος νὰ εἶναι ὁ εὐγενέ-
στερος, ὅταν καταφθάνει ἡ λυγερὴ ποὺ μᾶς
φιλοξενεῖ μὲ δεύτερο πιάτο γεμάτο. Πάει
ἡ εὐγένεια καὶ ἡ συζήτηση, ὅλοι ξανα-
πέφτομε στὰ ὄριμα μούρα, λὲς καὶ δὲ
φάγαμε τίποτα στὸ τραπέζι.

Τὰ μαντύλια ποῦ σκούπισαν χέρια καὶ
χεῖλια εἶναι καὶ αὐτὰ λεκιασμένα.

— «Πᾶμε γρήγορα νὰ τὰ πλύνουμε στὸ
νερὸ· σ' ἀνεῖναι φρέσκα τὰ σημάδια βγαίνουν».

Ἴσα ἴσα τρέχει ἐκεῖ, σὰ βρούση, κρυστα-
λένιο, παγωμένο τὸ νερό. Μὰ σαποῦνι;

— «Ἐχω ἐγὼ,» λέγει ἡ Ἑλενα, καὶ φω-
νάζει ἓνα ἀπὸ τὰ χωριατόπουλα, «Παιδί,
φέρε μου τὸ σακκουλάκι μου!»

Ὁ μικρὸς στέκεται καὶ τὴν κυτᾶζει σα-
στισμένος.

— «Τὸ σακκουλάκι μου τὸ κίτρινο, δὲν τὸ βλέπεις; Ἐκεῖ, μπροστά σου, στὴν καρδέκλα».

Τίποτα αὐτὸς, δὲν καταλαβαίνει.

Τ' ἀκούει ὁ Δημήτρης καὶ σοβαρά, μὲ ἀξιοπρέπεια, χωρὶς οὔτε ν' ἀπλώσει τὸ χέρι νὰ τὸ πιάσει ὁ ἴδιος, τοῦ λέγει.

— «Τὸ σακλάκι, μωρέ!»

Ἄμέσως καταλαβαίνει ὁ μικρὸς, ἀρπᾷ τὸ σακκουλάκι καὶ τὸ φέρνει.

Πρὶν κατεβῆμε στὴν Πορταριά πηγαίνομε νὰ δοῦμε τὸ μοναστήρι τοῦ Ἀη-Γιάννη τοῦ Προδρόμου τῆς Πέτρας, στὸν ἀντικρινὸ ὄχθον τοῦ ῥέματος.

Τὸ μοναστήρι αὐτὸ, παλιὸ Βυζαντινὸ, λέγουντιαν ἄλλοτε Νέα Πέτρα καὶ εἶχε κτιστεῖ γιὰ καλόγηρες. Ἐνα χοιρόβοιλο πὺ βρέθηκε στὴν Ταυριανὴ βιβλιοθήκη ἀναφέρει πὺς ἀφοῦ γκρέμισε, ἡ Ἄννα Παλαιολογίνα Κομνηνὴ τὸ ξανάχτισε στὰ 1272 καὶ τὸ ἔδωσε σὲ καλογέρους. Ἦταν ἄλλοτε πλούσιο καὶ εἶχε μετόχια πολλὰ· τώρα εἶναι ἐρείπιο, μόλις στέκουν οἱ τοῖχοι, δέντρα ὀλόκληρα καὶ χορτάρια ἔχουν φυτρώσει στὰ κελιά, τὰ παράθυρα χάσκουν σὰ ματοκοιλώματα χωρὶς μάτια. Μόνη ἡ ἐκκλησία στέκει, ὄχι περιποιημένη βέβαια, ἀλλὰ παρυσιάσιμη, μὲ τοὺς πέτρινους ἀσβεστωμένους τοίχους τῆς, καὶ μέσα τὰ εἰκονίσματα, τὰ μανουάλια, τὶς ἀναμμένες τῆς καντίλες καὶ τὰ κεράκια πὺ ἀνάβει κανένας περαστικός. Ἀπὸ τὸ παλιὸ κτίριο δὲ φαίνεται νὰ σώζεται τίποτα· οἱ τοῖχοι ὅλοι αὐτοὶ εἶναι νεώτεροι.

Καλόγερο κανέναν δὲν εἶδαμε, οὔτε παπᾶ· μιὰ γυναίκα κάθεται μὲ τὸν ἄντρα τῆς σ' ἕνα ἀπὸ τὰ λιγώτερα χαλασμένα κελιά καὶ φυλάγει τὴν ἐκκλησία.

Στοὺς τοίχους τοῦ περίβολου, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ στοὺς μισογκρεμισμένους τοίχους τῶν κελιῶν βρίσκονται πλάκες μαρμαρένιες βυζαντινῆς τῆς καλῆς ἐποχῆς, ὠραιότατα σκαλισμένες καὶ δουλεμένες. Στὸ τελευταῖο σοβάδισμα ὅμως τῆς ἐκκλησίας, τὶς σοβάδισαν καὶ αὐτές.

Κρῖμα στὰ ὄμορφα ἱστορικὰ κειμήλια πὺ χάνονται κάθε μέρα στὸν τόπο μας ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία μας! Γιατὶ ὅτι δὲν εἶναι προχριστιανικὸ, λὲς καὶ δὲν ἔχει ἀξία γιὰ μᾶς· τοὺς ἀρχαίους θεοὺς τοὺς λατρεύομε ἀκόμα, τοὺς ναοὺς τῶν τοὺς φροντίζομε, ὅτι σώζεται ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τους τὸ σεβόμαστε· τὰ Βυζαντινὰ ὅμως κειμήλια ἀκόμα δὲ μάθαμε νὰ τ' ἀγαποῦμε· λὲς καὶ δὲν εἶναι καὶ αὐτὰ τίς ἱστορίας μας.

Ἔτσι καὶ μὲς στὰς Ἀθήνας, οἱ παλιότερες ἐκκλησίες μας, ἡ Καπνικαρέα, οἱ

Ἅγιοι Θεόδωροι, ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος πλάγι στὴ Μητρόπολη, τὰ μαργαριτάρια, αὐτὰ τῆς βυζαντινῆς τέχνης πὺ σώζονται ἀκόμα, εἶχαν διατηρήσει τὴν παλιοκερσία τους ἀτμοσφαῖρα, τοὺς σκούρους περασμένους ἐκείνους χρωματισμοὺς πὺ δίνει ὁ καιρὸς· σχηματίστηκε ὅμως μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ Βανδάλους καὶ ἔφεραν τὰ πινέλα τους, τὶς μπογιὲς καὶ τὴν κακαισθησία τους, καὶ πασάλευσαν, χρωμάτισαν, σχεδίασαν ἀράδιασαν τριανταφυλιὰ καὶ μαβιὰ ψευτολούλουδα πάνω σὲ ἀσπρουλιάρικους καὶ γλυκοπράσινους τοίχους καὶ ἔκαναν μιὰ τεράστια ἀσχημιὰ ἐκεῖ πὺ εἶχαμε μιὰν ὠραιότατη ἱστορικὴ ἐνθύμηση.

Καημένη, καημένη Ἑλλάδα! Τί καταστροφή πὺ σοῦ εἶναι οἱ μισοδιαβασμένοι σου!

Κατεβαίνομε στὴν Πορταριά καὶ πηγαίνομε πάλι στοῦ φίλου μας τοῦ βουλευτῆ ὅπου μᾶς περιμένει τρικύβεργο τσαΐ.

Τὸ σπίτι αὐτὸ εἶναι τὸ πατρικὸ του, κτισμένο σὰν ὅλα τὰ παλιὰ σπίτια τοῦ Πήλιου μὲ πρόνοια ἐναντίον τῶν ληστῶν. Ὅπως καὶ στὴν Ἄλλη-Μεριὰ, δὲν εἶχε παράθυρα στὸ κάτω πάτωμα· τὰ λίγα πὺ βρίσκονται τώρα εἶναι καινούρια, δηλ. ἀφότου ἡ Θεσσαλία ἐλευθερώθηκε καὶ ἔλειψαν οἱ ληστὲς· καὶ αὐτὰ ὅμως εἶναι κλεισμένα μὲ σίδερα. Τὸ ἀπάνω πάλι πάτωμα εἶναι ὅλο παράθυρα ἀνοιγμένα γύρω γύρω στὸ «χαϊάτι», τὴν κυριώτερη κάμαρα τοῦ σπιτιοῦ ὅπου ἦταν ὁ σοφάς, δυὸ τρία σκαλοπάτια ψηλότερα ἀπὸ τὸ πάτωμα· ἐκεῖ ἄλλοτε δέχονταν οἱ νοικοκυραῖοι καὶ τρατάριζαν καφέδες καὶ τσιμπούκια τοὺς μουσαφίραλους.

Πάνω ἀπὸ τὴν ἐξώπορτα, βαρετιά, σιδερένια, σὰ φρούριου πόρτα μὲ κλειδὶ μισὴ πῆχη μᾶκρος, εἶναι μιὰ ἐξοχὴ τοῦ τοίχου, σὰ μπαλκονάκη κλειστό, μὲ ἕνα ἀνοιγμα μικρὸ στὸ πάτωμα· ἀπὸ τὸ παραθυράκι αὐτὸ ἔβλεπαν οἱ κάτοικοι τοῦ σπιτιοῦ ποιὸς κτυποῦσε τὴν πόρτα καὶ ἂν ἦταν ληστὲς τοὺς ἔρριχναν ἀπὸ τὶς πολεμίστρες πὺ σώζονται ἀκόμα στὰ πλάγια. Ὅλα τὰ παλιὰ σπίτια τῆς Πορταριάς εἶναι κτισμένα μὲ τὸν ἴδιο τρόπο· ὅπου εἶναι ἀκουμπισμένο τὸ σπίτι στὸ βουνὸ, τὸ βλέπεις μπροστὰ ψηλὸ σὰν πύργο, ὅλο πολεμίστρες, μὲ τὸ χαϊάτι ἀπὸ πάνω, ἐνῶ στὸ πίσω μέρος οἱ ὄρηδες ἀνεβοκατεβαίνουν στὰ κεραμῦδια πὺ εἶναι ἰσόπεδα μὲ τὸ βουνὸ.

(ἔχει συνέχεια)

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ

Μια Κυριακή, Ἀθηναῖοι καὶ Κηφισιώτες, κάμποσοι φίλοι, ἀποφασίσαμε νὰ κάνουμε μιὰν ἐκδρομὴ στὸ Τατόι.

Ἀπὸ τὴν Παρασκευὴ ὅμως ὁ καιρὸς μᾶς ἐφοβέριζε· ὅλο ἔβρεχε καὶ τὰ σύννεφα δὲν ἔλειπαν ἀπὸ τὸν οὐρανό. Ὁ Ἀλέκος ποὺ εἶχε διοργανώσει τὴν ἐκδρομὴ τοῦ Πάρνηθα μὲ τόσην ἐπιτυχία, ἐπῆρε πάλι τὴν ἀρχηγία, παρήγγειλε τὰ διάφορα φαγητὰ ποὺ θὰ πέραναμε κ' ἔδωσε τὶς ἀπαιτούμενες ὁδηγίες στὸν καθένα μας.

Μὲ τὸ ξημέρωμα τῆς Κυριακῆς, οἱ Κηφισιώτες κρεμνοῦνται μὲ λαχτάρια στὰ παράθυρα.

— «Τὶ καιρὸ κάνει;»

Σύννεφα μεγάλα σκεπάζουν τὸν οὐρανό, καὶ ἡ γερουσία κουνώντας σοφὰ τὸ κεφάλι λέγει, πὼς αὐτὸς δὲν εἶνε καιρὸς γιὰ ἐκδρομὴ. Καὶ ἀλήθεια, νὰ ποὺ σιγὰ σιγὰ ξαναρχίζουν αὐτὲς ἡ μονότονες στάλες νὰ πέφτουν καὶ νὰ μᾶς ἀεπιπίζουν.

Μὰ νὰ, οἱ ζωηροὶ Ἀθηναῖοι μὲ τὸ τραῖνο τῶν 9, μᾶς ἀνεβάζουν λίγον ἥλιο καὶ γεμίζουν τὶς ψυχές μας ἐλπίδα. Ὁ Μανώλης παρουσιάζεται μὲ τὴν πρώτη ἀκτίνα καὶ ὑπερήφανα δείχνει στὰ κορίτσια τὸ προσκοπικό του παγούρι καὶ τὸ σουγιά, ποὺ τοῦ ἔγιναν ἀπαραίτητα στὶς ἐκδρομές.

Ἡ γερουσία ὅμως ἀκόμα ἔχει ἀμφιβολίες:

— «Δὲ βλέπετε καλὰ παιδιὰ» μᾶς λέγει, «πὼς εἶνε σκεπασμένος ὁ Ὑμητός; Κάθε λεπτὸ μπορεῖ νὰ ξαναρχίσει ἡ μπόρα.»

Ἀλήθεια κακὸ σημεῖο αὐτό! Σὰ βάλει ὁ τρελλὸς τὸ σκοῦφο του, ξέρει ὁ Ἀθηναῖος τὶ τὸν περιμένει· πάντα βροχὴ προμηνύεται. Τὰ «παιδιὰ» ὅμως ἀνυπομονοῦν καὶ κρεμνοῦν τοὺς σάκκους στὴ ράχη καὶ θέλουν νὰ φύγουν μιὰν ὥρα ἀρχύτερα, ἐνόσω ἀκόμα μερικὲς τοῦ ἡλίου ἀκτίνες δικαιώνουν τὴν ἀναχώρησή τους. Ἀντὶ ὅμως τὰ ὠραία μπαστούνια, πέρνομε διάφορες πολίχρωμες ὀμπρέλες, «Εἶδεμή,» λέγει ἡ γερουσία, «δὲν ἔχει νὰ φύγετε.»

Πάντα οἱ μεγάλες δυνάμεις θὰ ἐπιβάλουν τὴ θέλησή τους! Κακόμοιρες οἱ μικρές!

Μὰ ποῦ! μὲ τὴν πρώτη ἐνθαρρυντικὴ λέξη ὁ Ἀλέκος δίνει τὸ σύνθημα καὶ ὄλη ἡ συντροφία μὲ φωνὲς χαρᾶς, πετιέται ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, ἀπὸ τὸν κήπο, ἴσια στὸ δρόμο. Ὁ Ἀλέκος τώρα μετρᾷ τ' ἀρνιά του μὴν τοῦ ξεφύγει κανένα· εἶνε πέντε θυλιὰ καὶ δυὸ ἀρσενικά, ποὺ πρέπει νὰ ὑπακούουν σ' ἐκεῖνον, τὸ βοσκό τους.

— «Ἐμπρὸς μᾶς!» φωνάζει καὶ μὲ βῆμα προχωροῦμε.

Μμπροστὰ μας τώρα ἀρχίζει, μακρὸς καὶ ἄσπρος, ὁ δρόμος τοῦ Τατοῦ. Ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη ἀπλώνονται πεδιάδες κατάφρατες πεῦκα, ἀνθισμένα ἐρεΐκια καὶ πλῆθος σκοῖνοι.

Τὰ ἔχομε δεῖ ἀπειρες φορὲς καὶ ὅμως πάλι τὰ θαυμάζουμε καὶ πάλι χαιρόμασθε τὴν ὁμορφιά τους σὰ νὰ ἦταν πρώτη φορὰ.

Δεξιὰ μας ἔχομε τὴν Πεντέλη μὲ τὴν κορυφὴ τῆς κρυμμένη σὲ βυριά σταχτιὰ σύννεφα· μπροστὰ τὸν Πάρνηθα, ποὺ ὡς τὴ μέση δὲν φαίνεται.

— «Πᾶμε ἴσια ν' ἀπαντήσωμε τὴ βροχὴ» λέγει κάποιος καὶ ἀλήθεια ἔτσι μοιάζει. Στους λόφους ποὺ μᾶς κρύβουν τὸ Τατόι βλέπομε τὴ βροχὴ καὶ τὰ μαῦρα σύννεφα ποὺ βαραινουν ἀπάνω σ' ὅλο τὸ βουνό.

Μὰ τί πειράζει ἀφοῦ τώρα στὸν ἀνοιχτὸ δρόμο, οὔτε βροχὴ οὔτε καφετὸν ἥλιο δὲν ἔχομε. Ἐκτακτὴ μέρα γιὰ ἐκδρομὴ! Εἴμαστε ἐνθουσιασμένοι, μόνο τὸ ἓνα ἀρνὶ ὁ Μανώλης δὲ φαίνεται σὰν ἐμᾶς εὐχαριστημένος. Μὲ τὴ φωτογραφικὴ του μηχανὴ στὸ ἓνα χέρι, καὶ τὸ μπαστούνι στὸ ἄλλο, σουρώνοντας τὰ φρύδια, κυτᾶζει τὸν οὐρανό.

— «Θέλω νὰ πάρω φωτογραφία καὶ δὲν ἔχω ἥλιο!»

Μὲ καλοσύνη οἱ ἄλλοι δοκιμάζουν νὰ τὸν παρηγορήσουν, λέγοντας πὼς σὲ λίγο θὰ βγεῖ ὁ φωτεινὸς βασιλιάς ποὺ τόσο τόνη λαχταρᾷ, καὶ τότε θὰ πάρει φωτογραφίες ὅσες θέλει. Μὰ ποῦ! δὲ τὴν ξεφεύγομε. Ἀραδιαζόμασθε λοιπὸν ὅλοι στὸ δρόμο καὶ περιμένουμε.

Στὸ μεταξὺ ἡ Μαρὴ μὲ χάρη προσφέρει ἓνα μεγάλο κουτί τσοκολάτες, καὶ ὅλοι μας, θύματα τοῦ φωτογράφου, μὲ χαρὰ ἐπιχειροῦμε ἀνασκαφῆς στὸ κουτί.

Ὁ Μανώλης ὅμως δὲν ἔχει καιρὸ γιὰ τίποτα· τὸ κεφάλι γυρισμένο στὸν οὐρανό, μὲ λαχτάρια περιμένει.

— «Προσοχή!» φωνάζει ἔξαφνα. Γιὰ προσκόπους φαίνεται πῆρε τὰ θύματά του καὶ δίνει παρυγγέλματα.

Μιὰ ἀκτινοῦλα μόλις ξεπροβάλλει τώρα μέσα ἀπὸ τὰ σύννεφα καὶ φοβισμένη μᾶς κυτᾶζει.

Κλίκα... μᾶς ἐπῆρε. Τελείωσε τὸ βύσανο καὶ φεύγομε στὸ δρόμο πάλι.

Ἡ ἀδελφὴ τῆς Μαρῆς, μούσα ὄνομα καὶ πρᾶμα, μὰ ἰδίως καλὴ πεζοπόρος, πιάνει δυὸ φίλες τῆς ἀπὸ τὰ χέρια καὶ μαζί οἱ

τρεις τους περπατοῦν ἔμπρὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἐξαφνα ἡ ὀπισθοφυλακὴ βλέπει τὴ Μοῦσα νὰ γυρνᾷ καὶ ξαπλώνοντας μιὰ πρᾶσινη ὀμπρέλα στὸ δρόμο νὰ φωνάζει:

— «Δὲ βλέπω, γιατί μὲ τὴ δική μου, θὰ βαστῶ καὶ τῆς Μαρῆς!»

Καθὼς προχωρεῖ, ἡ ὀπισθοφυλακὴ πλησιάζει ὀλοένα τὴν ὀμπρέλα· τότε ὁ Ἀλέκος κάνει ἓνα κακότυχο ἀστεῖο.

— «Νὰ περάσουμε ἀπὸ πάνω της», λέγει, «να μὴ μεγαλωσε πιὰ»· καὶ περπατοῦμε γρήγορα νὰ τὴ φτάσουμε.

Ὁ Νότης καὶ ὁ Μανώλης εἶνε πρῶτοι, ὁ ἓνας σκύβει νὰ τὴ μαζέψει, ὁ ἄλλος πιὸ ὀρηκτικὸς μὲ τὰ δυὸ του πόδια πηδᾷ... καὶ πέφτει... ἴσια πάνω στὴ δυστυχομένη, καὶ τὴν κάνει δυὸ κομμάτια.

Ἐξαφνα ὅλοι, ἐκτὸς τοῦ Μανώλη, ποὺ δὲ συνέχεται ἀμέσως, ξεσπάζουν σὲ δυνατὰ γέλοια, ἰδίως ὅμως ὅταν ὁ Νότης τοὺς δείχνει τὸ δεξὶ του χέρι ματωμένο! Ὁ Μανώλης σκοτώνοντας τὴν ὀμπρέλα, εἶχε πληγώσει καὶ ἐκεῖνον ποὺ ἠθελε νὰ τὴν σώσει! Ἡ ἀληθινὴ ἰδιοκτητρία (ἡ Μαρῆ τὴν εἶχε λάβει ἀπὸ τὴν γεροῦσία, μόνο γιὰ σήμερα, ἔνεκα τῆς βροχῆς) ἡ ἀληθινὴ ἰδιοκτητρία τῆς μακαρίτισσας, λοιπὸν, ποὺ περπατᾷ ἔμπρὸς, δὲ ξέρει τί τὴν περιμένει, καὶ τραγουδώντας ἀμέριμνα τραβᾷ τὸ δρόμο της. Μὰ οἱ φωνές μας τὴ φέρνουν στὴ σκληρὴ πραγματικότητα καὶ τὰ δυὸ κομμάτια ποὺ τῆς δείχνουμε τὴν ξυπνοὺν καὶ ἔννοεῖ.

Αὐτὸ ἦταν τὸ πρῶτο μας δυστύχημα. Ἄς μπορούσα νὰ πῶ «καὶ τὸ τελευταῖο!»

Ἐπειτα ἀπὸ λίγο δρόμο φθάνομε στὶς κορδέλες.

Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἔχομε βαθὺ γκρεμνὸ γεμάτο δέντρα, καὶ ἀπὸ τ' ἄλλο ψηλὸ βράχο ἀπὸ πέτρα καὶ κόκκινο χῶμα, ποὺ εἶνε ἡ ἀκρὴ τοῦ κτήματος τοῦ Βασιλέα.

Τὸ κτήμα αὐτὸ εἶνε ἀπέραντο, κατάφυτο καὶ πολὺ περιποιημένο· κάθε τόσο ἀπαντοῦμε καὶ δασοφύλακες ποὺ μᾶς χαιρετοῦν χαμογελώντας συμπαθητικὰ καὶ ρωτοῦν ποῦ πηγαίνομε. Λίγο λίγο φθάνομε καὶ στὴ γραμμὴ τοῦ σιδηροδρόμου τῆς Λαρίσης, ποὺ περνᾷ μέσα ἀπὸ τὸ βασιλικὸ κτήμα. Δυὸ χωροφύλακες μὲ τὸ τουφέκι στὸ χέρι φυλάγουν τὴ γραμμὴ.

Ὅσο πλησιάζαμε στὸ τέρμα μας, ἄρχιζαν καὶ τὰ τραγούδια. Ὅλα τραγούδια τῆς λεβεντιάς, τῆς λευτεριάς καὶ τῶν κλεφτῶν.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὅμως παύουν πάλι, γιατί οἱ ψηλὲς λεῖκες καὶ μεγάλοι κέδροι μᾶς ὑποδέχονται τώρα, μὲ τὸ μεγαλεῖο τους μᾶς ἐπιβάλλονται.

Κλείουν ἀπὸ πάνω μας τὸν οὐρανὸ καὶ κάνουν στέγη. Εἶνε ἔκτακτο τὸ θέαμα καὶ ἡ μικρὴ συντροφιά μας πάλι ἐκφράζει τὸ θαυμασμό της καὶ μακαρίζει τὸ Βασιλέα ποὺ ἔχει τέτοιο κτήμα.

Ὁ Βασιλέας Γεώργιος ἀγαποῦσε ὑπερβολικὰ τὸ Τατόι καὶ ἐξόδεψε χρήματα καὶ πολὺν κόπο καὶ καιρὸ γιὰ τὸ φύτευμα καὶ τὴν ὀμορφιά του. Εἶχε μάλιστα ζητήσει νὰ ταφεῖ ἐκεῖ καὶ τὸ θέλημά του ἔγινε.

Ὁ τάφος του βρῆσκειται πάνω σ' ἓνα λοφίσκο κατάφυτο· εἶνε ἀπλὸς καὶ ἔμορφος ἔμπρὸς σὲ μιὰν ἐκκλησίτσα.

Τὸ καλοκαίρι, μετὰ τὴ φοβερὴ του ἀρρώστια, οἱ γιατροὶ ἐπήγαν τὸ βασιλέα Κωνσταντῖνο στὸ Τατόι, γιὰ νὰ ἀναλάβει. Τόσο καθαρὸς καὶ ζωογόνος θεωρεῖται ὁ ἀέρας ἐκεῖ ἐπάνω.

Ἐξαφνα, ἐνῶ ὁ βοσκὸς μας μᾶς διηγούταν ὅλα αὐτὰ, τὰ ὁποῖα ἄλλωστε ξέραμε κιόλας πολὺ καλὰ, τὸν σταματᾷ μιὰ δυνατὴ κρύα βροχὴ, ποὺ ἦρθε, ἴσως μὲ τὸν καλὸ σκοπὸ, νὰ δροσίσει ὅλη μας τὴ συντροφιά.

Ἄνοιγουν ἀμέσως οἱ ὀμπρέλες, οἱ κολλάροι ἀνεβάζονται καὶ δυὸ δυὸ βιαζόμεσθε νὰ φτάσουμε.

— «Ἀλήθεια, νὰ ποὺ ἀπαντήσαμε τὴ βροχὴ», λέγει κάποιος.

Βρεμένοι ὡς τὸ κόκκαλο καὶ λασπωμένοι, φθάνομε ἐπιτέλους στὸ ξενοδογεῖο τοῦ Τατοῦ. Ἐτσι ὀνομάζεται ἓνα σπιτάκι μὲ τρεῖς ἢ τέσσερις φτωχικὲς κάμαρες γιὰ ξένους.

Ὁ ὑπηρέτης μᾶς πέρνει τὶς ὀμπρέλες καὶ, χαμογελώντας περιφρονητικὰ γιὰ τὴν κατάστασή μας, μᾶς δείχνει τὸ «σαλόνι», καμαρούλα ποὺ οὔτε οἱ μισοὶ δὲ χωροῦμε μέσα.

Γιὰ τὴν ἀκαθαροσύνη δὲ λέμε τίποτα γιατί αὐτὴ δικαιολογεῖται μὲ τ' ὄνομα τοῦ ξενοδόχου κ. Λίγδα.

Ὁ Ἀλέκος θέλει νὰ μᾶς βρεῖ τραπέζι στὴν τραπεζαρία, ὅπου ὅλοι νὰ χωροῦμε. Μὰ μεγάλη γίνεται κατακραυγὴ ἐναντίον του. Θέμε ἔξω νὰ καθήσομε καὶ ὄχι στὴ σκοτεινὴν τραπεζαρία τοῦ κ. Λίγδα.

Ἡ βροχὴ εὐτυχῶς εἶχε παύσει, καὶ μόνο μερικὲς ξεχασμένες στάλες, ποῦ καὶ ποῦ ἐπεφταν ἀπὸ τὰ δέντρα. Καθόμεσθε λοιπὸν ὅλοι γύρω στὸ τραπέζι καὶ ἀρχίζομε τὸ φαγοπότη. Τὰ φαγάσιμα βγαίνουν ἀπὸ τοὺς σάκκους, τὰ πουλιά κόβονται, ὁ βοσκὸς μας προσφέρει κρασί τῆς Δεκελείας καὶ μὲ γέλοια καὶ ἀστεῖα ἀφθονα χορταίνει ἡ πειναλέα συντροφιά μας. Δυὸ ὥρων περίπατος πάντα σοῦ δίνει ὄρεξι, καὶ σ' ἐμᾶς ἀλήθεια δὲν ἔλειψε.

Διάφορες ὄρνιθες καὶ ἓνα σκυλὶ μᾶς τριγυρίζουν καὶ μὲ μάτια λιμασμένα παρακα-

λοῦν γιὰ λίγα ψύχουλα. Ἄφοῦ λοιπὸν ἐχώρτασαν ἄνθρωποι, σκυλιὰ καὶ κότες, μαζεύονται τὰ περισσεύματα καὶ γίνεται λόγος γιὰ οἰέστα.

Ὁ Ἀλέκος ἰδίως θέλει νὰ τὸν πάρει λιγάκι. Ἡ εὐθύνη κουράζει, ἔχουν δίκιο αὐτοὶ ποὺ τὸ λένε.

Τὸ τραπέζι μας βρίσκεται σὲ ὕψωμα καὶ τὸ χωράφι ποὺ μᾶς ἐλκύει γιὰ ὕπνο, εἶνε χαμηλότερα. Ἡ Μαρῆ, πρώτη στὰ σπῶρη, πηδᾷ κάτω μέσα σὲ χαλὶ ξερόφυλλα καὶ φωνάζει στοὺς ἄλλους νὰ ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά της.

Διάφοροι πηδοῦν, ὁ Ἀλέκος πέρνει μιὰν ὄραια τοῦμπα καὶ ξανασηκώνεται στὰ πόδια του.

Μὰ νὰ τότε μέσα σ' ὅλη τὴ χαρὰ συμβαίνει τὸ δεύτερο καὶ μεγάλο δυστύχημα.

Εἶνε ἡ σειρά τοῦ Νότη! Κάνει ἕναν ὠραῖο ψηλὸ πῆδο, μὰ ἔξαφνα πέφτει τόσο ἀδέξια ποὺ διπλώνεται, χτυπᾷ σκληρὰ τὴ μύτη στὰ γόνατά του καὶ πέφτει πλάγια κατάγλωμος. Ὅλοι ὁρμοῦν νὰ τὸν βοηθήσουν, ἡ Μοῦσα φέρνει ἕνα βρεμένο μαντίλι καὶ τοῦ τὸ ἀπλώνει στὴ μύτη, οἱ ἄλλοι τὸν βοηθοῦνε νὰ ξαπλωθεῖ, τοῦ ἀνεβάζουν τὰ χέρια, τὸν ρωτοῦνε πῶς εἶνε, ἐπιτέλους τοῦ δίνουν καὶ ὅλες τὶς συμβουλὲς ποὺ σὲ τέτοια περίσταση μποροῦν νὰ φανταστοῦν.

Καὶ νὰ ποὺ σὲ λίγα λεπτὰ ὁ πληγωμένος σηκώνεται καὶ μὲ ἀδυναμία δοκιμάζει νὰ εὐχαριστήσῃ.

Ἡ κυρία κινήσει του, θυμωμένη, πρήστηκε καὶ χρωματίστηκε μελιντζανιά. Τὰ δὲ μάτια του εἶνε κόκκινα καὶ δακρυσομένα. Τὸν καημένο τὸν Νότη! Ὅλοι τὸν λυποῦμαστε καὶ γρήγορα διαλέγομε ἕνα σκιερὸ μέρος κάτω ἀπὸ μιὰ φουντωτὴ ἐλιά γιὰ νὰ τὸν ξαπλώσομε καὶ νὰ ξαπλωθοῦμε καὶ μεῖς.

Κανέννας, ἴστερα ἀπ' αὐτὰ, δὲν ἔχει ὄρεξη γιὰ ἀστεῖα, ἰδίως ὁ Νότης ποὺ σιωπηλὰ βουτᾷ ποῦ καὶ ποῦ τὸ μαντίλι του σ' ἕνα ποτήρι νερὸ ποὺ ὁ πρόσκοπος τῆς παρέας ἀμέσως τοῦ ἔφερε.

— «Μανώλη, ξαπλώσου καὶ σὺ καλὲ», ἀκούονται μερικὲς φωνὲς ἀπὸ τὰ βάθη τῶν καπέλων ποὺ σκεπάζουν τὰ νυσταγμένα πρόσωπα. Ἀπάντηση:

— «Θέλω νὰ πάρω φωτογραφία!»

— «Τί; Φωτογραφία; τέτοια ὥρα; Μὲ τὰ σωστά σου;»

— «Καλὲ δὲ βαριέσαι, ξαπλώσου γρήγορα καὶ σὺ».

— «Ὁχι, ὁ Μανώλης θέλει καὶ καλὰ νὰ φωτογραφῆσει».

— «Ξέρεις, Μανώλη, ἂν δὲν ἡσυχάσεις

ἀμέσως, θὰ σοῦ πετάξω ὅλο τὸ νερὸ τοῦ ποτηριοῦ», λέγει ἀπειλητικὰ μιὰ κακιὰ σουφραζέτα. (Ὁ Νότης πιάνει μὲ φόβο τὸ ποτήρι του· δὲν τ' ἀρέσουν τέτοιες φροβέρες).

— «Τόλμησε», κράζει ὁ Μανώλης «καὶ νὰ δεῖς τί θὰ πάθεις».

Πάγει ὅμως μυστικὰ νὰ πάρει ἐκεῖνος τὸ ποτήρι γιὰ πιὸ βέβαιο. Τότε ἀνάβει μάχη φροβερῆ.

Οἱ ἄλλοι ὅλοι φωνάζουν καὶ μὲ ἀνοιχτὰ στόματα βλέπουν ἔξαφνα ἀπὸ τὸ ποτήρι νὰ πετιέται μιὰ γραμμὴ νεροῦ ποὺ πλάζει ἴσια στὸ πρόσωπο τοῦ καημένου τοῦ Μανώλη. Ὡς καὶ ὁ Νότης ἔβγαλε ἀπὸ τὴ μύτη του τὸ μαντίλι καὶ κυτᾷει σατισμένος.

Μιὰ δυὸ καὶ ὁρμᾷ ὁ δυνατὸς Μανώλης ἀπάνω στὸν ἐχθρὸ ποὺ τοῦ ξεφεύγει· ἡ χακὴ φούστα ἐμπρὸς καὶ ὁ Μανώλης ἀπὸ πίσω, πετοῦν γύρω στὸ χωράφι. Οἱ θεαταὶ φωνάζουν καὶ ζητοῦν εἰρήνη!

Ἡ Μοῦσα τρέχει νὰ βοηθήσει τὸ θῦμα ποὺ στὰ χέρια τοῦ νικητοῦ βγάξει ἄγριες φωνὲς, καὶ μ' ἕναν κουραμπιὲ ποὺ χώνει ἐπιτήδεια στὸ στόμα τοῦ Μανώλη, ἐλευθερώνει τὴ χακὴ φούστα· λαγνιασμένοι ἐπιστρέφουν τότε ὅλοι κοντὰ στοὺς ἄλλους.

Μὰ ἡ φωτογραφία;

Ὁ Μανώλης τὴν πέρνει, ἀλλὰ πέρνει μόνο ξαπλωμένα σώματα καὶ σκεπασμένα πρόσωπα· μολαταῦτα τοῦ ἀρέσει καὶ εἶνε εὐχαριστημένος ποὺ τὴν πῆρε.

Ποιὸς ὅμως ἔχει πιὸ ὄρεξη γιὰ ὕπνο; ἄλλωστε, μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀστεῖα πέρουσε καιρὸς καὶ εἶνε δυὸ τὸ ἀπόγεμα.

— «Ὁρα μας», λέγει ὁ ἀρχιτελείγκας ποὺ βαρέθηκε τὴν ξαπλωταριά.

— «Τί λέτε; Νὰ ἐπιστρέφομε ἀπὸ τὸ Μπογιατί; Θὰ μᾶς κάνει ἀλλόγουρο ὥστε θὰ φθάσομε σπῆτι κατὰ τις 5-5 1/2. Ἀπὸ τὸ Τατόι θέλει περίπου 1 1/2 ὥρα στὸ Μπογιατί καὶ ἀπὸ κεῖ ἄλλες δυὸ ὥς τὴν Κηφισιά».

— «Ὁραῖα λοιπὸν, ἀπὸ τὸ Μπογιατί», ἀπαντᾷ τὸ κοπάδι.

Μαζεύονται πάλι οἱ σάκκοι καὶ οἱ ἡμιπρέλες. Ὁ Νότης, μὲ τὸ μαντίλι πάντα ἀπλωμένο στὴν πρησμένη του μύτη, πέρνει τὸ βαρὺ του ἐπανωφόρι καὶ:

— «Ἐμπρὸς μᾶς», διατάζει ὁ ἀρχηγός... Ἄντιο, ὠραῖο Τατόι.

Ὅλοι, περισσότερο ὅμως οἱ Ἀλεξανδρινοὶ, λυποῦμαστε ν' ἀφήσομε τὸ Τατόι. Πότε θὰ τὸ ξαναδοῦμε;

— «Βῆμα». φωνάζει ὁ Ἀλέκος καὶ σὺν καλῇ ἀρνάκῃ ἀκολουθοῦμε. Κανέννας μας δὲν ἔχει ποτὲ πάει αὐτὸν τὸ δρόμο, ξέρομε ὅμως

ποῦ ἀρχίζει καὶ στρίβουμε ἀριστερὰ καὶ τὸν ἀκολουθοῦμε.

Ὁ δρόμος εἶνε κατηφορικός καὶ κάθε τόσο χάνεται μὲς στὰ δέντρα ποῦ ὅσο πάει μεγαλώνουν, φουντώνουν καὶ σκύβουν ὀλοένα καὶ περισσότερο πάνω ἀπὸ τὸ δρόμο. Οἱ κορμοὶ εἶνε κουκουλωμένοι μὲς στὶς ἀνθισμένες περικοκλάδες.

Ἄλλες πάλι δένουν τὸ ἓνα δέντρο μὲ τὸ ἄλλο, μὲ τὰ μακρὰ στριφογυρισμένα κλαριά τους φορτωμένα τσιμπιὰ κόκκινα φρούτα. Τὸ μάτι σταματᾷ ἐμπρὸς σὲ πυκνὸ πολυχρωμὸ τοῖχο.

Τὰ μεγάλα φουντωτὰ ἐρεΐκια λὲς πὼς καταμαρώνουν τὴν ὁμορφιά τους καὶ τὰ μύρια βυσινιὰ καμπανάκια τους.

Ἀπὸ παντοῦ φυτρώνουν μυρτιές φορτωμένες γαλάζια φρούτα. Ἄλλες πάλι, πιδεμπές, φοροῦν ἀκόμα τὰ ἄσπρα νυφικὰ λουλουδιάκια τους ποῦ λάμπουν σὰ λίγο ξεχασμένο φῶς μὲς στὸ βαθὺ χρῶμα τῶν κορμιῶν καὶ τῶν φρυτῶν. Βαλανιδιὲς ἀγκαθωτές, φορτωμένες βαλανιδία, σηκώνουν ὑπερήφανα τὸ κεφάλι, σὰν νὰ σοῦ λένε πὼς πιδεπολλά ἀπὸ σένα ξέρουνε. Τὰ κούμαρα καὶ κείνα προσθέτουν σ' ὅλην αὐτὴ τὴν ὁμορφιά καὶ τὰ δικὰ τους τὰ ζεστά κίτρινα καὶ κόκκινα χρώματα.

Λὲς πὼς βρῖσκεσαι σὲ κανένα δάσος παρμιθιοῦ. Ἀπὸ παντοῦ περιμένεις νὰ ξεπροβάλουν νεραϊδοῦλες ποῦ νὰ σὲ μαγέψουν.

Τί μικρὸ ποῦ αισθάνεσαι τὸν ἑαυτό σου ἐκεῖ μέσα στὴν ἄγρια φύση! Ἄν δὲν ἦταν ὁ περιποιημένος δρόμος θὰ λέγαμε πὼς ποτε πρὶν ἀνθρώπινη μορφή δὲν εἶχε φανεῖ ἐκεῖ, τόσο φαίνονται νὰ χαίρονται τὰ δέντρα καὶ οἱ βᾶτοι τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἐλευθεριά τους.

Λίγο λίγο ὅμως σταματοῦν τὰ πόδια μας. Ἐνθουσιασμένοι, μαγεμένοι ὅλοι ἀπλώνουν τὰ χέρια νὰ κόψουν ἐρεΐκι, περικοκλάδα, μυρτιὰ ἢ κανένα κλαράκι κουμαριᾶς μὲ τὰ κόκκινά του φρούτα.

Ὅλοι κυττάζουμε, θαυμάζουμε, ὁ ἓνας φωνάζει τὸν ἄλλο νὰ χαρεῖ μαζί του τὸ ἔμορφο λουλουῖδι, κλαρὶ ἢ φρούτο ποῦ ἔχει ἀνακαλύψει.

Εἶνε μαγεία· τὸ κάθε βῆμα μᾶς φέρνει σὲ πιδεμεγάλες ὁμορφιές, σὲ πιδεωραίους χρωματισμούς.

Ἐξαφνα φθάνουμε σ' ἓνα μέρος, ὅπου χωρίζονται τὰ δέντρα καὶ μᾶς παρουσιάζεται μιὰ θαυμάσια θεά. Ἀριστερὰ μας ἀπλώνεται ἡ Πεντέλη ποῦ ἀκόμα δὲν καλοτίναξε ἀπὸ πάνω της τὰ βαριά, σταχτιὰ σύννεφα, καὶ πάρα κάτω λάμπει τριανταφυλλὺς ὁ Ὑμηττός.

Ἐμεῖς εἴμαστε τώρα ψηλὰ στοὺς πρόποδες τοῦ Πάρνηθα καὶ ἡ πεδιάδα στὰ πόδια μας ἀνοίγεται πλουσιόχρωμη, εἰρηνική.

Βλέπουμε τὴν Κηφισιά, μὲ τὰ σκορπισμένα σπιτάκια της χωμένα στὴν πραιοσινάδα, ποῦ μᾶς δείχνουν μόνο τίς κεραμιδένιες στέγες τους.

Μακρύτερα φαίνονται αἱ Ἀθῆναι καὶ πάρα πέρα ὁ Πειραιεὺς μὲ τὰ δυὸ Φάληρα καὶ ὁ Ναύσταθμος, ὅλα ἀδελφωμένα, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο.

Ἡ θάλασσα γιολίζει ἀσημένια σὰ φαρδεῖα κορδέλα ποῦ σφιχτοδένει ὅλη τὴν στεριά. Τὸ θέαμα εἶνε θαυμάσιο, μαγευμένοι στεκόμαστε, δὲν μποροῦνε τὰ μάτια μας ν' ἀποχωριστοῦνε τὴ θεά.

Μιὰ φωνὴ τοῦ Ἀλέκου ὅμως, ξυπνᾷ ὅλους ἀπὸ τὰ ὄνειρα ποῦ ἄθελα κάμνομε.

— «Ἄν καθόμαστε ἀκόμα πολὺν καιρὸ ἐδῶ, θὰ σκοτινιασθεῖ, πρὶν ἀκόμα φτάσουμε στὸ Μπογιατί.» λέγει.

Ἀλήθεια φαντάσου νὰ μᾶς προφθάσει ἡ νύχτα ἔξω! Τί θ' ἀκούσομε ἀπὸ τὴν γερούσια ποῦ μᾶς περιμένει ἀνήσυχη, ποῦ μὲ τόση δυσκολία μᾶς ἔχει ἀφήσει νὰ βγοῦμε τὸ πρῶτ'. Ὁ ἥλιος φαίνεται ἤδη κουρασμένος καὶ βιάζεται νὰ χαθεῖ στὸν ὄριζοντα.

Πέρνομε λοιπὸν τὰ ποδαράκια μας καὶ μὲ βῆμα ταχὺ καὶ ὀλιγότερους σταθμούς τραβοῦμε μπρός.

Τὰ μπράτσα τῶν κοριτσιῶν εἶνε τώρα γεμάτα μεγάλα κλαδιά καὶ λουλουῖδια ὅλων τῶν χρωμάτων.

Τὰ πρόσωπά τους, σχεδὸν δὲ φαίνονται, κρυμμένα πίσω ἀπὸ τὰ διάφορα κλαδιά.

Ὁ δρόμος ἦταν ἀκόμα μακρὸς καὶ ὅσο καὶ ἂν ἐβιαζόμαστε ἦταν σχεδὸν ἡ σὰν ἐφθάσαμε στὸ τέλος τοῦ βασιλικοῦ κτήματος. Πέρνομε ἀπὸ ἓνα στενὸ, καὶ βγαίνομε στὰ χωράφια.

Ἡ Κηφισιά εἶνε τώρα δεξιὰ μας, καὶ τὸ Μπογιατί ἀριστερὰ. Ὁ βοσκός, μας θέλει νὰ πάμε στὸ Μπογιατί μὰ τ' ἀρνιὰ πιδεγνωστικὰ γυρνοῦμε πρὸς τὴν Κηφισιά, γιὰ τὴν μὲ τίς διαφορὲς στάσεις ἡ ὥρα ἐπέρασε πολὺ γρήγορα καὶ κοντέβει νὰ βραδιάσει.

Ἐδτυχῶς λίγο μακρύτερα, κάθετα ἓνας ἀληθινὸς τσοπάνης ἀνάμεσα στὰ πρόβατά του καὶ μᾶς κυττάζει.

— «Γιάσου Μπάρμπα, πόσην ὥρα θέλει ὡς τὸ Μπογιατί;» τοῦ φωνάζει ὁ Ἀλέκος.

— «Ἐνα τέταρτο», ἀντιφωνάζει ὁ μπάρμπας καὶ ρωτᾷ.

— «Τί νέα φέρνετε ἀπὸ τὴν χώρα;»

— «Τίποτα καημένε. Ἐπιστρέψου καὶ τίποτ' ἄλλο.»

— «Αὐτὸ τὸ ξέρω» λέγει πάλι ὁ γέρος, «ἂν καὶ ἔχω καιρὸ νὰ πάγω κάτω. Ἄν θέτε ὅμως νὰ πᾶτε στὸ Μπογιατί, τοῦ λόγου σας, πάρτε αὐτὸν τὸ δρόμο» καὶ ἀπλώνει τὸ χέρι καὶ τὸν δείχνει.

— «Ἄφοῦ εἶνε μόνο ἓνα τέταρτο ἄς πᾶμε στὸ σταθμὸ νὰ πιοῦμε ἓνα δροσιστικόν» λέγει πάλι ὁ Ἀλέκος.

— «Μὰ ἀπὸ τὸ Μπογιατί θέλει ἄλλες δυὸ ὥρες ὡς τὴν Κηφισιά, καὶ ἂν ὁ τσοπάνης λέγει ἓνα τέταρτο, θὰ πεῖ ἄλλη μισὴ ὥρα.» ἀντιλέγει ὁ γνωστικός Νότης ποῦ ἔγινε ἀρχιεπαναστάτης.

Ἡ μύτη του τότε εἶνε φλογισμένη καὶ προσημένη καὶ κάθε τόσο πᾶει τὸ μαντίλι νὰ τὴ δροσίσει.

Ὁ Ἀλέκος ὅμως θέλει καὶ καλὰ τὸ Μπογιατί καὶ ἤδη φεύγει ἀπὸ τὸ μέρος του, νὰ μὴ χάσει καιρὸ.

— «Μὰ ἀφοῦ δὲν προφθαίνομε καὶ θὰ σκοτινιάσει σὲ λίγη ὥρα ;» λέγει πάλι ὁ χορὸς τῶν ἐπαναστατῶν.

Ἐπιτέλους μὲ τὴν βοήθεια τοῦ καλοῦ τσοπάνη ποῦ μᾶς δείχνει ἓνα δρόμο δεξιὰ ποῦ πηγαίνει, λέγει, ἴσια στὴν Κηφισιά, καταφέρνει ἡ φωνὴ τῆς φρόνησης νὰ τὸν πείσει.

— «Καλὰ λοιπὸν» λέγει καὶ ἐπιστρέφει κοντὰ μας. «Τώρα ὅμως ἄς καθήσομε λίγο.»

Ἐῖχαμε περπατήσει δυὸ ὥρες γιὰ νὰ φθάσομε ἐδῶ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα μᾶς καλοφάνηκε.

Ἀνοίγουν λοιπὸν οἱ σάκκοι βγαίνουν τὰ περισσεύματα τοῦ μεσημεριοῦ καὶ ἀρχίζει φαγὴ καὶ κουβέντα.

Ἐχομε καλὴν ὄρεξη, κεφτέδες αὐγά καὶ ψωμί εἶνε καλοδεχάμενα, καὶ πάλι ὅμως περισσεύουν κάμποσα. Νὰ τὰ δώσομε τοῦ φίλου μας τοῦ τσοπάνη.

Βγάζει ὁ Ἀλέκος μιὰ δυνατὴ φωνὴ καὶ φωνάζει τὸ «παιδί» τοῦ Μπάρμπα ποῦ ἔρχεται τρεχάτο καὶ γελαστὸ νὰ δεῖ τί τὸ θέλομε.

— «Σ' ἀρέσουν οἱ κεφτέδες ; Σ' ἀρέσουνε τ' αὐγά καὶ οἱ κουραμπιέδες ;» Ναι, ὅλα τοῦ ἀρέσουν καὶ μὲ κόκκινο πρόσωπο ἀπαντᾷ στὶς ἐρωτήσεις μας.

— «Ἀπὸ ποῦ εἶσαι σύ ;»

— «Ἀπὸ τὸ Μπογιατί.»

— «Εἶνε πατέρας σου ὁ γέρος ;»

— «Ὁχι, εἶνε ἀφέντης μου.»

— «Ἐρχεσαι κάθε μέρα ἐδῶ ;»

— «Βέβαια, θέλουνε τ' ἀρνιά νὰ βοσκήσουνε.»

— «Πῶς σὲ λένε ;»

— «Μανώλη.»

— «Μανώλη !!» φωνάζουμε ὅλοι.

— «Καὶ μένα μὲ λένε Μανώλη» ἀκούεται μιὰ γνωστὴ μας φωνή.

Ἐνθουσιασμένοι οἱ δυὸ Μανώληδες κυτᾶζονται, ὁ ἓνας κατακόκκινος ἀπὸ ντροπὴ, ὁ ἄλλος ἐνθουσιασμένος ποῦ βρῆκε συννόματό του.

Ἐπιτέλους πέρνει ὁ Μανώλης ὁ τσοπανάκος τὸ μακεῖο ποῦ ὅλα μαζί τὰ χεῖμα τῆς συντροφιάς τοῦ ἐτοίμασαν, καὶ φεύγει εὐχαριστώντας.

Σηκονόμαστε τότε καὶ μεῖς καὶ μπένομε στὸ δρόμο ποῦ μᾶς ἔδειξαν.

— «Ποῦ θὰ βγοῦμε ἄραγε ;» ὅλοι αὐτὸ ρωτοῦμε, καὶ ὅσα κεφάλια τόσες γνώμες.

Γιὰ κάμποσον καιρὸ ἀκολουθοῦμε τὸ κτῆμα τοῦ Βασιλέα, ὕστερα ὅμως τὸ ἐγκαταλείπομε, περνοῦμε τὴ γραμμὴ τοῦ τραίνου καὶ γυρνοῦμε ἴσια κατὰ τὴν Κηφισιά.

Ὁ ἥλιος βασιλεύει πίσω ἀπὸ τὶς πέντε σειρὲς βουνὰ ποῦ φαίνονται σταχτιά στὸν ὀρίζοντα καὶ βάφει τριανταφυλλιά τὰ βουνὰ γύρω μας.

Βιαζόμαστε τότε πολὺ γιὰτὶ δὲν ξέρομε τί θὰ πεῖ ἡ γερούσια ἂν ἐπιστρέφομε πολὺ ἄργά. — Ἐπιτέλους βγαίνομε στὸ δρόμο τοῦ Τατοῦοῦ καὶ ἐλπίζομε νὰ μὴν ἀπαντήσομε γνωστούς.

Μὰ ποῦ ! εἶνε Κοριακὴ καὶ Κηφιστῶτες καὶ Ἀθηναῖοι κάμνουν τὸ γυράκι τους στὸ μεγάλο δρόμο, καὶ μᾶς ρωτοῦν ἀπὸ ποῦ ἐρχόμαστε καὶ τί λουλούδια εἶνε αὐτὰ ποῦ βαστοῦμε, καὶ σὰν τοὺς λέμε, λυποῦνται ποῦ δὲν ἦταν καὶ κείνοι μαζί μας.

Ἦταν περίπου 6 1/2 σὰν φθάσαμε σπῆτι ὅπου μᾶς ἐδέχθηκε ἡ γερούσια, μὲ φωνὲς ἐνθουσιασμοῦ καὶ χαρᾶς.

— «Τί θαυμασία ἐκδρομὴ ποῦ κάναμε, δὲ φαντάζεστε ;» φωνάζομε μαζί βοσκὸς καὶ ἀρνιά, καὶ ἡ καλὴ γερούσια δὲ δυσκολεύεται νὰ μᾶς πιστέψει, τόσο ἐνθουσιασμένα φαίνονται πρόσωπά μας.

Ὀκτώβριος 1915

Σ. Δ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἐπενθυμίζομεν εἰς τοὺς ἀξιότιμους κ. κ. συνεργάτας μας νὰ γράφουν ἀπὸ τὴν μίαν μόνον ἄμην τοῦ χρότου.

Ἐπίσης παρακαλοῦμεν ὅπως πᾶν ἐγγράφον σχετικὸν μὲ τὴν σύνταξιν, τὴν διαχείρισιν ἢ τὴν διεκπεραίωσιν τοῦ περιοδικοῦ διενθύνεται : Rue Rosette, 52.

(Ἐκ τῆς Συντάξεως)

ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ἀριθ. 3

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ

Κατόπιν μελέτης τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀρχ. Ἰης Ὀμάδος Θεσσαλονίκης σταλέντων ἐγγράφων, σχετικῶς μὲ τὴν ἐπεξαίρεσιν καρπῶν ἐκ τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς, καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀνδραδειούτου ἐγγράφου ὅπερ ἀπέστειλαν αὐτῷ οἱ Ὑπενωμοτάρχαι, Γεωργιάδης Κ., Δημητρίου Δ., Κούλης Χρ., Δανηλίδης Ι., Μπαστουδῆς Σ., Ἀνθίδης Δ. Ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν τὴν ἐκ τῶν Μητρώων τοῦ Σώματος διαγραφὴν ἀπάντων τῶν ἀνωτέρω Προσκόπων διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους :

1ον) Ἐγγραφον ὑπογραφόμενον παρὰ πολλῶν προδίδει οὐσίαν.

2ον) Τὸ ὕψος τοῦ ἐγγράφου καὶ αἱ ἀρθάδεις ἐν αὐτῷ ἐκφράσεις προδίδουν τελείαν ἔλλειψιν στοιχειώδους κρίσεως καὶ πειθαρχίας. Εἰς δὲ τὰς σημερινὰς περιστάσεις, καθ' ὅσους ἡ Πατρις καλεῖ τοὺς Προσκόπους εἰς ἐργασίαν, ἀμφότερα τὰ ἐφόδια αὐτὰ εἰοῖν ὑπὲρ ποτε ἀναγκαῖα.

3ον) Διότι τὸ εἰς τοὺς νεωτέρους Προσκόπους διδόμενον παράδειγμα εἶνε καταστρεπτικόν.

Παραγγέλλομεν ἐπίσης ὅπως οἱ ἀποκόψαντες ρόδια Πρόσκοποι τιμωρηθῶν δι' ἀπολύσεως ἀπὸ 1—2 μηνῶν ἀναλόγως τοῦ χρόνου ὑπηρεσίας καὶ τῆς ἡλικίας των. Συνιστῶμεν εἰς τὸν Ἀρχηγὸν κ. Γαβριηλίδην, οὕτως τὴν ἐνέργειαν τελείως ἐπιζωοτοῦμεν μεγίστην ἀσυτηρότητα, διότι προτιμώτερον ἢ ἀπομείνουν 5 ἀλλὰ πραγματικοὶ Πρόσκοποι, παρὰ πολλοὶ καὶ κακοί.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1915

Ὁ Γεν. Ἐφορος
Κ. ΜΕΛΑΣ

Ἀριθ. 4

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΕΦΟΡΟΝ ΟΜΑΔΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς ὅπως εἰδοποιήσετε τοὺς Ἀρχηγοὺς ὀμάδων

Ἀθηνῶν ὅτι ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου, εἰς δὲν ὑπάρξῃ κώλυμα ἀνωτέρας βίας, θὰ ἐπιληφθῶ τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν Ὀμάδων, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς 3ης Ὀμάδος.

Ἡ ἐπιθεωρήσεις θὰ περιορισθῇ διὰ τὴν πρώτην αὐτὴν φορὰν εἰς τὰ ἐξῆς :

1ον) Συγκρότησις ὀργανικὴ τῆς ὀμάδος.

2ον) Ἡθὸς καὶ γινῶσις Ὑπαρχηγῶν καὶ Ἐνωμοταρχῶν.

3ον) Ἰματισμὸς καὶ ἐξάρτησις Προσκόπων.

4ον) Βιβλία τῆς ὀμάδος.

5ον) Γινῶσις καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου ὑπὸ τῶν Προσκόπων.

6ον) Σωματικὴ διάπλασις αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1915

Ὁ Γεν. Ἐφορος
Κ. ΜΕΛΑΣ

Ἀριθ. 5

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ

Δυνάμει ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου τίθεται ἀπὸ τοῦδε εἰς ἐνέργειαν τὸ ἄρθρον τοῦ ὑπὸ ἔγκρισιν τῆς Συνελεύσεως τοῦ Σώματος Κανονισμοῦ, δυνάμει τοῦ ὁποίου εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Κ. Ε. Α. ἀνατίθενται τὰ καθήκοντα Γεν. Ἐφόρου διὰ τὰς ὀμάδας Αἰγύπτου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1915

Ὁ Γεν. Ἐφορος
Κ. ΜΕΛΑΣ

Ἀριθ. 6

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ

Ὁ Πρόσκοπος τῆς 11ης ὀμάδος Λέσβου (Πλωμαρίου) Ἀριστ. Ἐνστ. Ἀθανασιάδης, μαθητῆς τοῦ Γυμνασίου, εὗρε χαρτονόμισμα 100 δρ. ὅπερ παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς ὀμάδος του.

Ὁ Πρόσκοπος Ἀθανασιάδης ἐπραξε τὸ καθήκον του καὶ μόνον, δι' ὃ φρονῶ ὅτι θὰ ἦτο προσβλητικὸν νὰ συγχαρῶ αὐτὸν, διότι

πᾶς ἀληθῆς Πρόσκοπος, ὅστις κατὰ τὸν νόμον τοῦ Σώματος πρέπει νὰ εἶνε ὑπερήφανος, θὰ ἐπρατε τὸ αὐτό.

Εἶνε ὅμως ἄξιον ἰδιαίτερας ἐξάρσεως τὸ ὅτι ἔσπευσε πρὸς τὸν Ἀρχηγόν του. Τοῦτο μαρτυρεῖ τὴν καλὴν ἐπίδρασιν, ἣν ἐπὶ τῶν Προσκόπων του ἔχει ὁ Ἀρχηγὸς κ. Συμεὼν Θαλασσινὸς καὶ εἰς αὐτὸν ἀπευθύνω τὰ θερμὰ συγχαρητήριά μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Δεκεμβρίου 1915

Ὁ Γεν. Ἐφορος
Κ. ΜΕΛΑΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΟΜΑΔΑΣ

Τὸ Σῶμα τῶν Προσκόπων ἀνέλαβε νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Σέρβων Προσφύγων, ἐπόμενον εἰς τὰς ἱπποικὰς αὐτοῦ παραδόσεις. Τοῦτο γνωρίζοντες ὑμῖν παρακαλοῦμεν ὅπως ἐν περιπτώσει προσφυγῆς Σέρβων εἰς τὴν πόλιν ὑμῶν, ἐπιληφθῆτε τῆς καθοδηγήσεως αὐτῶν. Ἰδίᾳ ἀποτεινόμεθα εἰς τὸ Σῶμα Βόλου, ὅπου πληροφροῦμεθα θὰ γείνη συνοικισμὸς πρόχειρος Προσφύγων Σέρβων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Δεκεμβρίου 1915

Ὁ Γεν. Ἐφορος
Κ. ΜΕΛΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΡΧΗΓΟΥΣ ΜΑΣ

Ὁ κ. Λεωνίδας Πέτρος, ἀρχηγὸς τῆς 6ης Ὁμάδος Α.Α. γράφει τοὺς Προσκόπους του :

Ἀγαπητοί μου Πρόσκοποι,

Ἐπὶ τῇ εὐτυχεῖ ἐνκαιρίᾳ τῶν ἑορτῶν τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτήρος ἡμῶν καὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ Νέου Ἔτους 1916, ὁ νοῦς μου πετᾷ κοντὰ σας καὶ ἡ μνήμη μου ἐπαναφέρει τὰς εὐτυχιμένας ἡμέρας ποῦ περάσαμε μαζὺ πέρουι.

Ἐπὶ τῇ ἐνκαιρίᾳ αὐτῇ, οἷς εὐχομαι ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς καρδιάς μου πᾶν ὅ,τι ἐπιθυμεῖτε καὶ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ οἷς καταστίσῃ εὐτυχεῖς, ἵνα διὰ τῆς εὐτυχίας σας συντελεσθε εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς κοινωνίας ἣς θὰ γίνετε μέλη καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν ἣτις πολλὰ ἀπὸ οἷς ἀναμένει.

Ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ Νέου Χρόνου σκεφθῆτε, ἀγαπητοί μου Πρόσκοποι, πῶς τὰ χρόνια περνοῦν, χωρὶς νὰ γυρίζουν πίσω. Προσπαθήσατε λοιπὸν, τῶρα ποῦ εἰσθε παιδιὰ ἀκόμη, νὰ γίνετε ὅπως προβλέπει ὁ ἰδεώδης Θεσμός μας, νὰ γίνετε καλοὶ καὶ χρηστοὶ πολῖται γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὸ Ἔθνος, νὰ γίνετε τέλος τέλειοι ἄνδρες ἀντάξιοι τῶν μεγάλων παραδόσεών σας καὶ ἔτοιμοι πρὸς τὴν ἠρωϊκὴν ἐκείνην ἣν θὰ ἀπαιτήσῃ μὰ μέρα ὁ Μέγας Λατρευτὸς Ἀρχηγὸς μας, ὁ Ἐκλεκτὸς τοῦ Ἔθνους...

Πρόσκοποι! Μὴ ἐγκαταλείψετε τὴν ὠραίαν προσκοπικὴν ἰδέαν. Ἐμμεῖναιτε εἰς αὐτήν, διαδόσατέ την, καὶ ἡ Πατρίς θὰ οἷς εἶναι εὐγνώμων διὰ τὸ ἔργον σας, διότι ἂν καὶ φαίνεται ὅτι εἶναι μικρὸν εἶναι ὅμως μέγα. Σεῖς ἀναγεννᾶτε τὴν νέαν Ἑλληνικὴν φυλὴν, ἣτις ἔχει ἀνάγκην νέας ζωῆς, σφρίγγους καὶ ὑγείας.

Σεῖς θὰ εἰσθε οἱ ἰδεώδεις στρατιῶται τοῦ μέλλοντος, ὅπερ εὐρὸν διανοίγεται εἰς τὴν Μεγάλην Πατρίδα μας.

Σεῖς θὰ εἰσθε οἱ ἐκπληρωταὶ τούτων αἰώνων πόθων καὶ ὀνείρων.

Σεῖς θὰ εἰσθε ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι θὰ πραγματοποιήσατε τὴν Μεγάλην Ἰδέαν μας...

Ἄλλὰ γιὰ νὰ γείνουν ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ ἔχετε ἀγάπην καὶ ἀλληλεγγύην ἀδιάσειστον μεταξὺ σας, ὑπακοὴν τυφλὴν εἰς τοὺς νόμους μας καὶ τοὺς ἀνωτέρους σας, ἐμμονὴν σταθερὰν εἰς τὸν εὐγενῆ σκοπὸν μας, ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν ὅχι μόνον εἰς τὸν προσκοπισμὸν ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μαθήματά σας.

Ἀυτὰ οἷς εὐχομαι καὶ αὐτὰ ἀπαιτῶ ἀπὸ οἷς.

Σᾶς ἀσπάζομαι ὅλους

ὁ Ἀρχηγὸς Σας
Δ. ΠΤΕΡΗΣ

Ἀθῆναι τῇ 18 Δεκεμβρίου 1915

ΤΣΕΚΟΥΡΙ ΚΑΙ ΣΠΑΘΙ

Ήτανε τὸ τρίτο ἔτος τῆς Ἐπαναστάσεως Στὴ Δυτικὴ Ἑλλάδα τὰ πράγματα ἦτανε πολὺ ἄσχημα. Ἔχανε γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν Ἐπιδρομὴν τοῦ Χουρσίτ πιασὰ τῆς Τριπόλεως, τοῦ Ὁμέρ πασᾶ Βρυώνη, Σελίμ πασᾶ τῆς Ἀδριανουπόλεως, Δζελαντίν πασᾶ τῆς Λαρίσεως, Ἀβδουλᾶ πασᾶ τῆς Προκοβίτσης, Ρεσσὴτ πασᾶ τῆς Ἄρτης, Ἀμπουλουμπούτ τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ Μεχμέτ πασᾶ τῆς Δράμας. Τὸ Μεσολόγγι εἶχε καταντροπιάσῃ δυὸ πασάδες, ὁ Μωρηῆς εἶχε τσακίσῃ ὀλόκληρο στρατὸ ἀπὸ τριάντα χιλιάδες, δηλαδὴ αὐτοὶ, βουνήσιοι ἄνθρωποι ὠπλισμένοι σχεδὸν ἀποκλειστικὰ μὲ τσεκούρια καὶ μπαλτάδες, εἶχανε νικήσῃ Ὀσμανλίδες, Γενιτσαροὺς καὶ Ἀρβανίτες. Στὴ θάλασσα τὰ γοργὰ Ἑλληνικὰ πυρπολικὰ τρομοκρατούσανε τὴν Τουρκικὴ Ἀρμάδα καὶ ἕνας Καπετανάπαισης βρῆκε τραγικὸ θάνατο. Μέσα σὲ τόσους θριάμβους ἡ Ἑλλὰς θρηνοῦσε τὴν καταστροφὴ τῆς Χίου καὶ τὴν περιφρονητικὴν ἀποπομπὴ τῶν Ἑλλήνων πληρεξουσίων ἀπὸ τὸ Συνέδριον τῆς Βερώνης:— ἡ Εὐρώπη τότε μᾶς ἐθεροῦσε ἐπαναστάτες θρασεῖς κατὰ τῆς πατρικῆς Κυβερνήσεως τοῦ Πατισᾶχ.

Τῷ 1823 τὸ Δοβλέτι τῆς τούρκικης κυβερνήσεως σκέφθηκε ἕνα τρομερὸ σχέδιο. Στὴ Στερεὰ θὰ ἔμπαιναν δυὸ στρατοὶ — ἕνας στὴν Ἀνατολικὴν δηλαδὴ κατὰ τὴς Θεσσαλίας, καβαλαροὶ οἱ περισσότεροὶ, μὲ ἀρχηγὸ τὸν Ἀρβανίτη Γιουσοῦφ πασᾶ Βερκίρτσουλη καὶ ὁ ἄλλος στὴ Δυτικὴ, δηλαδὴ κατὰ τὸ Μεσολόγγι, ἔχοντας ἀρχηγὸ τὸν πασᾶ τῆς Σκόδρας, τὸν Ἀρβανίτη Μουσταῖη, χριστιανὸ καθολικὸ. Οἱ δυὸ πασάδες θὰ ἐνώνονταν καὶ θὰ περνοῦσαν τὸ Μωρηῆ ὅπου ὁ Γιουσοῦφ πασᾶς τῶν Σερρών, κλεισμένος στὴς Πάτρεις θὰ τοὺς ἐβοηθοῦσε. Ἐξάλλου κρατερὴ Ἀρμάδα ἀπὸ 120 φρεγάτες, βγήκε στὸ Αἰγαῖο ἔχοντας ἀρχηγὸ τὸν Ἀράπη Τοπάλ Χορῆφ ἢ Χορῆμ πασᾶ.

Στὴ Στερεὰ οἱ Ἕλληνες εἶχανε μικρὰς δυνάμεις. Ὁ Καραϊσκος, ὁ Ἴσκος ὁ Τοῦγκος, ὁ Ἀνδρουτσοῦς, ὁ Δουβουνιώτης, ὁ Γκούρης καὶ ὁ Μπότσαρης δὲν ἐβγαζαν παραπάνω ἀπὸ πέντε χιλιάδες. Στὸ ἀναμεταξὺ ὅμως ὁ Μουσταῖη πασᾶς κατέβαινε ἀπὸ τὰ Γιάννενα. Ἐφερνε μαζὺ του διαλεκτὰ παλληκάρια ἀντάξια γιὰ τοὺς Ἕλληνες, δηλαδὴ τοὺς Μιρδίτες τοὺς Γκέκες καὶ τοὺς Τόσκηδες. Ὅλο του τὸ ἀσκέρι ἦτανε παραπάνω ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδες πολεμιστὰς. Ὅλοι πλου-

σιοντιμένοι, χρυσοαρμοτομένοι, μὲ ἀρχοντικὰς ἀποσκευὰς καὶ ζωοτροφίαις γιὰ τὴν Ρούμελη ὅλη. Ἐφερνε μαζὺ τους τοὺς Ἐπίτ Μπέηδες τῆς Τουρκαριᾶς, τὸν Ἰσμαῖλ πασᾶ τοῦ Μπερουτιοῦ, τὸν Σεφῆρ πασᾶ τοῦ Ἀργυροκάστου, Ὁμέρ πασᾶ Βρυώνη τῶν Ἰωαννίνων, τέλος τοὺς δυὸ παληοὺς πολεμιστὰς τ' Ἀλῆ πασᾶ, τὸν Ἄγο Βασιάρη καὶ Ἰσμαῖλ Μπότα. Περνώντας ἀπὸ τὴν Ἄρτα ὁ ὑπερήφανος Βεζύρης Μουσταῖη Πασᾶς ἐπισκέφθηκε τὸν Ρεσσὴτ πασᾶ πρῶην διοικητὴ τῆς Κιουτάχειας, τὸν νικητὴ τοῦ Πέτα.

— Ἐ ὦρὲ! τοῦπε ὁ Μερδίτης θωρεῖς τὸ ἀσκέρι μου. Οὔτε ρουθοῦνι Ρωμέηκο δὲν θὰ μείνῃ στὴ Ρούμελη.

— Πασᾶ μου, ἀπάντησεν ὁ πάντοτε εὐγενὴς Κιουταχῆς, (Σημ. Ὁ Ρεσσὴτ πασᾶς ὁ λεγόμενος Κιουταχῆς δὲν ἦτανε Ἀρβανίτης. Ἦτανε Τσερκῆζος γυιὸς ὀρθοδόξου παπά, τὸν τούρκεψε δὲ ὁ Τοπάλ Χορῆμ πασᾶς τοῦ Καῖρου) νὰ τὸ δῶ καὶ νὰ μὴ τὸ πιστέψω. Οἱ Ἕλληνες πολεμοῦνε παλληκαρίσια. Τοὺς εἶδα στὸ Σούλι καὶ στὸ Μεσολόγγι. Ἀλλὰ ἀφ' οὗ σὺ θὰ τοὺς ξωλοθρέψῃς, φάκε μπερδα (ἀρβανίτικα καλὰ ξεμπερδέματα). Κι ὁ Κιουταχῆς κουνοῦσε τὸ κεφάλι θωρῶντας τοὺς Μιρδίτες τοῦ Μουσταῖη καμινῶνοντας σὰν κοκόρους — θυμῆθηκε τὸν ἑαυτό του πρὸ ἑνὸς χρόνου, μὲ τὴν πομπὴν ἐξεστράτεψε στὸ Μεσολόγγι καὶ τὰ χάλια του ὅταν γύρισε πίσω στὴν Ἄρτα.

Στὰ ἐλατοσκελασμένα ἄγραφα ἢ φῆσι μοσκομύριζε τὸν Αὐγουστο ἐκεῖνο τοῦ 1823. Ἀλλὰ ἐχθρὰ δὲν ἐβλεπαν οἱ Μιρδίτες καὶ ἐξιπάζονταν. Ποῦ ἦτανε οἱ Γκισοῦρ Οὐρούμ. Καὶ ὁ Σερασκέρης Μουσταῖη καταχαρούμενος νόμιζεν ὅτι μόνον ἡ παρουσία του εἶχε τρέψῃ σὲ φυγὴ τοὺς ἐπαναστάτες. Ποῦ ἦτανε οἱ Ἕλληνες; Οἱ Ἕλληνες ἐκοιμόντανε μὲ τὸ ἕνα μάτι ἀνοιχτό. Ὁχυρώνανε τὸ Μεσολόγγι καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔστειλε γενικὸ ἀρμοστή τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος τὸν δραστήριο Κωνσταντῖνο Μεταξᾶ. Μὰ ποιὸς θὰ ἦτανε ὁ Σωματιάρχης ποῦ θὰ τζάκιζε τοὺς Ἀρναοῦτες; Ὅλων τότε στράφηκαν τὰ μάτια στὸν ἀητὸ τοῦ Σουλίου, τὸν Μάρκο Μπότσαρη. Ὁ Μάρκος μὲ τὰ παλληκάρια του στρατοπέδευαν κοντὰ στὸ Καρπενίσι. Κεῖ περιμένε νὰ τὸν φωνάξῃ ἡ Πατριδα. Καὶ τὸν θυμῆθηκε. Μιὰ μέρα τοῦ φέρουνε τὸ δῆπλωμα Ἀρχιστρατήγου τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος· ὁ ταπεινὸς Μάρκος γιὰ νὰ μὴ δώσῃ αἰτία μουρμούρας σ' ἄλ-

λους ὀπλοαρχηγούς, τὸ φίλησε πρῶτα μὲ σέβας τῶφρε στὸ κεφάλι του κ' ἔπειτα τὸ ξέσχισε λέγοντας ;

— "Ὅποιος εἶναι ἄξιος πέρνει τὸ δίπλωμά του μὲ τὸ σπαθί του ἔμπρὸς στὸν ἐχθρόν. Καὶ ἄρχισε νὰ συλλογίζεται τὸ τρομερὸ καὶ θαυμάσιο σχέδιο του. Εἶχε σκεφθῆ αὐτὸς καὶ τὰ παλληκάρια του — τρακόσιοι Σουλιῶτες λεβέντες — θὰ μπαίνουν ἀπὸ βραδύς σταῖς προφυλακὰς τοῦ Μουσταῆ καὶ ὁ Θεὸς βοηθός. Γιὰ τὸ Μάρκο ἡ ζωὴ του τὴν εἶχε δώση ἀπὸ καιρὸ στὴ Πατρίδα. Ἡ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιὰ του ἦτανε στὴν Ἑλβετία σὲ ἀσφάλεια. Ὡστε μὲ χαρὰ θὰ ριψοκινδύνευε.

Ἡ Μουσταῆς εἶχε πιάση ταμπούρια στὸ Καρπενήσι καὶ εἶχε στείλῃ τὴ πρωτοφυλακὴ του ἀπὸ δυὸ χιλιάδες Μιρδίτες στὴ Μεσοχώρα. Ὁ ὑπερήφανος Βεζύρης ἄρχισε ὀλίγο νὰ τὰ χάνῃ. Ἐβλεπε ὅτι οἱ Αἰτωλο-ἀκαρνανεὶς ἄρχισαν νὰ ζώνουνε τὰ γύρω βουνὰ καὶ νὰ συνεννοοῦνται μὲ τὸν Μπότσαρη. Οἱ Τζαβελαῖοι ὁ Γιορδάσης, ὁ Σερέτης καὶ ἄλλοι Καπεταναῖοι εἶχαν σχεδιάσῃ, μὲ τὸν Μπότσαρη, κοινὴ ἐπίθεσι. Αὐτὰ ἄποιοι προδότης κατάδωσε στὸν Μουσταῆ. Καὶ αὐτὸς γρήγορα ἐκάλεσε σὲ συμβούλιο τὸ «Ἐπιτελεῖο» του. Στὸ πλοῦσιον τσαντήρι τοῦ πασᾶ τῆς Σκόδρας, ἕνας-ἕνας ἀφέντης ἤρχονταν. Ὅταν ὅλοι μαζεύτηκαν ὁ θεῖος τοῦ πασᾶ, Τζελαλεδὶν βέης ἐξηγήσε στὸν πασᾶ τὴ μαγεύσειν ὁ Μάρκος Μπότσαρης.

— Ποῖός εἶνε αὐτὸς ὁ Μάρκος ἐρώτησε μὲ ἀπάθεια ὁ Μουσταῆς ροφώντας ποτήρι γαργαριστικοῦ μούστου τῶν Ἀγράφων.

— Ἀφέντη πασᾶ Μουσταῆ φώναξεν ὀρηκτικὰ ὁ Τότι-Πρέγκας Ἀρχηγὸς τῶν Μιρδιτῶν πῶς ἡ ἀφεντιά σου δὲν ξέρει τὸν Ἄητὸ τοῦ Σουλιῶ ; Τοὺς Μπότσαρούς δὲν ξέρεις ποῦ τόσα παιγνίδια πέξανε τοῦ Ἀλῆ Τεπελενλή ; Ἐγὼ ὅμως καὶ οἱ ἐδῶ μπέηδές μου τὸν ξέρουμε καὶ τοὺς Σουλιῶτες του. Εἶναι ὅλοι τοὺς παλληκάρια.

— Καὶ πόσο ἀσκέρι ἔχει μαζύ του ρώτησε μὲ τὴν ἴδια ἀπάθεια ὁ Μουσταῆς, χασμουρούμενος.

— Χίλια παλληκάρια πασᾶ μου, ἀπάντησεν ὁ Τζελαλεντὶν βέης.

— Ὡρὲ, τότε οὐρλιασεν ὁ Ἄγιο Βαστάρης ὁ ἄρχηγὸς τῶν Τόσκηδων, φοβᾶστε ὅλοι σας χίλιους κατσικοκλέφτες νὰ μὴ σᾶς κάνουν γιουροῦσι τὴ νύχτα ; Ἀνθρώπους ποῦ γυρεύουμε τὴν ἡμέρα θὰ μᾶς χτυπήσουν τὴ νύχτα ; Ντροπὴ σας Σκυπητάροι. Ὅποιος θέλει ἄς ἔρθῃ νὰ δοκιμάσῃ τουφέκι ἀρναούτικο,

Ἡ Μουσταῆς ἀπέλυσε τοὺς συμβούλους του χωρὶς νὰ λάβουνε καμιὰ ἀπόφασι. Οἱ

ὑπερήφανοι Ἀρβανίτες εἶχαν πίστι στὸ καρποφίλι τους. Ἔτσι λοιπὸν ὁ Τζελαλεντὶν βέης μὲ τοὺς προσκόπους του ἠτοιμάζοντο σταῖς 19 Αὐγούστου νὰ ξεκινήσουν γιὰ τὸ Μεσολόγγι. Τὸ ἴδιο βράδυ τὰ μεσάνυχτα ὁ Μάρκος Μπότσαρης μάζευε σιωπηλὰ διακόσια πενήντα παλληκάρια. Ἀφοῦ τοὺς καμάρωσε τοὺς προσεφώνησε :

— Ἀδέλφια, ἀπόψε μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ θὰ κάνουμε γιουροῦσι τὰ τσαντήρια τῶν Σκοδραίων. Ὅπως ὁ Ἰσραηλῆτης Γεδεὼν, ἔτσι καὶ μεῖς θὰ πέσωμε σὺν ὀργῇ τοῦ Θεοῦ χωρὶς νὰ κἀψωμε ἕνα καρποῦλι. Γι' αὐτὸ, ἀδέλφια, ἄς εἶναι τὸ σύνθημά μας : «Τσεκούρι καὶ Σπαθί».

Ἐπειτα ἐφίλησεν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ ὁ Μάρκος Μπότσαρης γονάτισε καὶ μὲ τῆφωμένα τὰ χέρια εὐχήθηκε τὴ δύναμι τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν ἐπιχείρησι. Ὑστερα σηκώθηκε ἀπὸ τὰ γόνατα καὶ διέταξε :

— Συντρόφοι, ἀπόψε θὰ κτυπήσουμε τὸν ἐχθρό. Οἱ Γκέγκες θὰ γνωρῖσουνε πάλι ἀπὸ κοντὰ τὸ Σουλιώτικο σπαθί. Ἐμπρὸς, τσεκούρι καὶ σπαθί.

Καὶ οἱ γενναῖοι Σουλιῶται ξεκίνησαν. Ἦτανε πανσέληνος μὰ ὁ ἀέρας ἔπερνε μακρὰ τὰ πατήματα τῶν ἐκδικητῶν. Καὶ ἔτσι ἐπρόβαλαν στὰ Μιρδίτικα τσαντήρια. Ἐκεῖ οἱ Σουλιῶτες ἔδεσαν τὸ κεφάλι τους μὲ μαντήλι. Ἀνασκουμπώθηκαν καὶ σήκωσαν τὶς φουστανέλλες. Ἐπειτα ἔρριξαν ἀπὸ μιὰ τουφεκιὰ καὶ ἔπεσαν στὸ στρατόπεδο σέρνοντας τὰ γιαταγάνια. Φοβερὴ σύγχυσις ἀκολοῦθᾶ. Οἱ Μιρδίτες μισοξυπνισμένοι νομίζουν ὅτι οἱ Γκέγκαι ἔπεσαν ἐπάνω τους καὶ ἀρχίζουν νὰ τουφεκίζονται ἀναμεταξύ τους μὲ βροσιῆς μεγάλες σὺν τὸ μπόι τους. Οἱ Σουλιῶτες φωνάζουν ἀρβανίτικα. Ἡ σφαγὴ γίνεται ἄγρια, τὸ αἷμα χύνεται.

— Τσεκούρι καὶ σπαθί.

Αὐτὸ εἶναι σημεῖο ἀναγνωρίσεως, σύνθημα ποῦ ξεχωρίζει Σουλιῶτες καὶ Μιρδίτες. Οἱ Ἀρναοῦτες σφάζονται σὺν ἀρνια. Ὁ Μπότσαρης καπνισμένος ἀπὸ μαρροῦτι καὶ βουτημένος στὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν, συντροφευμένος ἀπὸ τοὺς ἐξαδέλφους του Τούση καὶ Κουτσονίκαν, πέφτουνε στὸ τσαντήρι τοῦ Ἄγιο Βαστάρη. Ὁ Μάρκος τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τὰ γένεια καὶ τοῦ χώνει τὸ γιαταγάνι στὴν καρδιά, οὐρλιάζοντας :

— Μπόγια τοῦ Σουλιῶ, ἄρπα αὐτὸ τὸ παιγνιδάκι καὶ ἄντε νὰ συναντήσης τὸν Ἀλῆ στὴν κόλασι.

Τὸ τσαντήρι τοῦ Σεφὲρ πασᾶ εἶναι κεῖ κοντά. Καὶ σ' αὐτὸν ὁ Μπότσαρης χυμᾶ. Μιὰ γιαταγανιὰ καὶ τὸν στέλνει στὸν ἄλλο κόσμον.

— Τσεκούρι καὶ σπαθί, τσεκούρι καὶ σπαθί.

Τὸ σπαθί εἶναι φοβερὸ ὄπλο. Σιωπηλὰ κάνει τὴν δουλιὰ του. Οἱ Σουλιῶτες λαχυνιάζουν ἀπὸ τὸ μακελιὸ καὶ τὴ λαφυραγωγία. Θέλουν νὰ ἀφήκουν τὸ ματωμένον στρατόπεδο, ἀλλὰ ὁ Μπότσαρης βοᾷ :

— Νὰ σφάξω τὸν Τζελαλεντίν καὶ τὸν Μουσταῆ, κ' ἔπειτα θὰ ἡσυχάσω. Ἐμπρὸς, Σουλιῶτές μου. Τσεκούρι καὶ σπαθί.

Καὶ τὸ μακελιὸ ἐξακολουθεῖ. Οἱ Μιρδίτες παρακαλοῦν τοὺς Σουλιῶτες στὸ ὄνομα τῆς Τριάδος τὴν ὁποίαν καὶ οἱ δύο προσκυνοῦν.

— Δὲν ἔχει ἔλεος γιὰ σᾶς Χριστιανοὺς, ποῦ θέλετε νὰ σκλαβώσετε Χριστιανοὺς, ἀπαντοῦν οἱ ἐξαγριωμένοι βουνήσιοι, εἰς δὲ τοὺς Γκέγκηδες ποῦ φωνάζουν :

— Μπέσα ὦρὲ ἀδέρφι, μέσα ὦρὲ, οἱ Σουλιῶτες ἀποκρίνονται :

— Ἐφυλάξετε τὴ μπέσα ποῦ μᾶς ἔδωκεν ὁ παραφέντης σας Ἀλῆς ;

Ἄλλοι οἱ Μπότσαρης ἐν τῷ μεταξύ γυρεύει τοὺς ἀρχηγούς.

— Οἱ πασάδες, ποῦ εἶναι οἱ πασάδες ; φωνάζει.

Ἄλλοι οἱ Τούσης τὸν πληροφοροῦν ὅτι ὁ Μουσταῆς εἶναι στὸ Καρπενήσι, ἀλλ' ὁ θεῖός του Τζελαλεντίν εἶναι βέβαιο ὅτι βρίσκεται στὶς προφυλακές.

— Στοῦ Τζελαλεντίν τὸ τσαντήρι, διατάζει ὁ Μπότσαρης, ὁ ὁποῖος ἂν καὶ πληγωμένος στὸ πόδι τρέχει σὺν ζαρκαδί. Οἱ σύντροφοί του τὸν θαυμάζουνε καὶ τρέχουν πίσω του. Τρεῖς ὥρες διαρκεῖ τὸ μακελιὸ καὶ τὸ φεγγάρι κίτρινίζει. Ἡ πούλια θὰ φύγη καὶ ἡ ἀνατολὴ κοκκινίζει. Ἡ ἡμέρα πλησιάζει καὶ ἡ σημαία τοῦ Σταυροῦ κυματίζει στὸ στρατόπεδο τοῦ Μουσταῆ.

— Νὰ τὸ τσαντήρι, φωνάζει ὁ Μάρκος, καὶ ὁρμᾷ σὲ μιὰ μοναχικὴ μάνδρα ποῦ φαινότανε ἀνυπεράσπιστη.

Σκαρφαλώνει στοὺς τοίχους καὶ βάζει τὸ κεφάλι του.

— Ἐ ὦρὲ, θέλει ν' ἀστειευθῆ, μήπως δὲν εἶναι ὁ λαλᾶς μου (ἢ νταντᾶ μου) Τζελαλεδὴν ἀγᾶς ;

Ἐνα βόλι φαρμακερὸ ἀπὸ μέσα ἀπ' τὴ μάνδρα βρίσκει τὸν Μπότσαρη στὸ μάτι καὶ τὸν ξαπλώνει χάμω. Ἦτανε ἡ ἀπάντησι. Οἱ Σουλιῶτες τριγυροῦνε τὸν ἥρωα. Οἱ Μιρδίτες ξαναπέρνοντας κουράγιο μπήζονε φωνές.

— Ἐπάνω τους, ὦρὲ, τὸ κεφάλι τοῦ Μπότσαρη νὰ πάρωμε.

Μὰ οἱ Σουλιῶτες σὺν λιοντάρια μάχονται. Εἴκοσι ἐξ πέφτουνε πάνω στὸν Μάρκο,

μὰ οἱ λοιποὶ φέροντας τὸν Μπότσαρη ὀπισθοχωροῦνε μὲ τάξη, ἐνῶ ἄλλα Ἑλληνικὰ σώματα ὑπὸ τὸν Τσαβέλλα καὶ Ντίνο Μπότσαρη καταβαίνουν ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ ἀποτελειώνουνε τοὺς Μιρδίτες.

Ἄλλοι οἱ Μπότσαρης ἐψυχομαχοῦσε μακρὰ ἀπὸ τὸ πεδίο τῆς μάχης. Οἱ πολεμιστὰι του γύρω του ἔκλαιαν τὰ νιάτα του. Ἐκεῖνος τοὺς ἔβλεπε μὲ τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια του καὶ ἀφοῦ τοὺς διάταξε μὲ τὸ χέρι νὰ πάψουν, τοὺς παρηγόρησε μὲ τὰ ἔξοχα λόγια :

— Γιατὶ κλαῖτε ; Ἐκανα τὸ χρέος μου στὴ Πατρίδα. Θὰ προτιμούσατε νὰ μὲ βλέπετε νὰ πεθαίνω ἄρρωστος στὸ κρεβάτι ; Σταθῆτε πιστοὶ δοῦλοι τῆς Πατρίδας καὶ τοῦ Θεοῦ. Πεθαίνω εὐχαριστημένος. Σᾶς ἀφίνω γιὰ. Ἐὰν θέλετε νὰ τιμῆσετε τὴ μνήμη μου, μιμηθῆτέ με. Συλλογισθῆτε ὅμως ὅτι γιὰ νὰ γίνῃ ἡ πατρίδα ἐλεύθερη καὶ γιὰ νὰ σπάσῃ μιὰ γιὰ πάντα τὶς ἀλυσίδες τῆς, χρειάζεται τὰ χυθῆ πολὺ αἷμα.

Καὶ ἐξειμήχησεν. Ἡ εἴσοδος τοῦ νεκροῦ στὸ Μεσολόγγι ἦτανε σωστὸς θρίαμβος. Προηγούντο πενήντα τέσσερης σημαῖαι ἰῶν Μιρδιτῶν, μπέηδες τῶν Γκέγκων, Μιρδιτῶν καὶ Τόσκηδων αἰχμάλωτοι, οἱ πολεμικοὶ ἴπποι τοῦ Μουσταῆ καὶ τοῦ Σεφέρ, ὀκτὼ χιλιάδες κατσίκια καὶ ἀρνιά, χίλιοι πολεμικοὶ ἴπποι καὶ ἄλλα τόσα μουλάρια φορτωμένα ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες καρυοφύλλια, ἑπτακόσια πιστόλια, τσαντήρια πλούσια, ὄλη ἡ ἀποσκευὴ τοῦ Τζελαλεντίν καὶ μέρος τοῦ θησαυροῦ του. Πίσω ἀκολουθοῦσε τὸ φορεῖο. Ἦτανε ὁ νεκρὸς σκεπασμένος μὲ γαλάζια χλαμίδα, ἔχοντας ἐκλεκτὴ συνοδεία ἑκατὸ Σουλιῶτες.

Ἄλλοι οἱ τᾶφος τοῦ Μάρκου ἀκόμη σώζεται στὸ Μεσολόγγι. Ἄν δὲ κανένας ἀξιοθῆ νὰ πάγῃ στὸν ἐνδοξο Φράχτη, ἄς μὴ ξεχάσῃ νὰ ρίξῃ κανένα κλωνάρι ἔλατο μουσκομουρισμένο σ' Ἐκεῖνον ποῖσωσε τὴν Ἑλλάδα πολλὰς φορὰς, στὸν Ἀητὸ τοῦ Σουλιοῦ, σ' ἐκεῖνον ποῦ ἡ ἀθάνατη δημοτικὴ ποίησι ἀφιέρωσε τὸ ἀκόλουθο τραγούδι :

*"Ἐνα πουλί ἀναστῆναξε μέσα στὸν Ἀη Νικόλα
κ' ἐμαραθῆκαν τὰ κλαδιά, ὅλα τὰ περιβόλια,
στοὺς κάμπους ὅτ' ἀκούστηκε μαράθηκαν τὰ χόρτα.
Τ' ἀκοῦσαν καὶ δυὸ Ἑλληνες, δυὸ Ἀνατολικιώτες.
Τ' ἔχεις πουλάκι μου καὶ κλαῖς στὸν ἥλιο καὶ μαδιέσαι;
— Ἀντίπροχτες ἐδιάβαινα ἀπὸ τὸ Καρπενήσι
Κ' ἄκουσα νὰ συνομιλοῦν στοῦ Σκόδρα τὸ τσαντήρι.
Κ' ἔλεγον στὸ συμβούλιό τὸ κάτω τὸ χαμπέρι.
Ἐνας Λατίνος, τὸ σκυλί, τὸ χέρ' ποῦ νὰ τοῦ πέσῃ
αἰκρὸ τουφέκι ἔρριξε στοῦ Μάρκου τὸ κεφάλι.
Ὁ Μάρκος ἐσκοτώθηκε, μὰ ἔσφαξε καὶ χίλιους.*

Κάϊρον

ΘΕΟΔ. Δ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ

ΑΡΧΑΙ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 1^ηΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1916

Γενικός Ἀρχηγός: Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ (ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ)

Πρόεδρος, Κ. Βασιλείου
Γεν. Γραμματεὺς, Μ. Μίνδλερ
Γεν. Ἐφορος, Κ. Μελάς
Ταμίας, Φ. Χρυσοβελώνης
Ἐφορος Βιβλιοθήκης, Ο. Ἀραβαντινός

Σύμβουλοι Ν. Ἡλιόπουλος.
» Ν. Βλαβιανός.
» Θ. Φικάρδος.
» Π. Καρακατσάνης.
» Γ. Θεοδωρόπουλος.
» Ἐμμ. Μαυρογιάννης.
» Π. Κινδυνέκος.
» Στ. Βλάχος.
» Ἀθ. Καράγεωργας.
(Κοινοτ. ἀντιπρ.) Π. Σερεμέτης.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Πρόεδρος καὶ Γενικός Ἐφορος Σ. Αἰγύπτου
Α. Μπενάκης.
Γεν. Γραμματεὺς Ἄνδρ. Α. Λεοντόπουλος.
Μέλη Ι. Καζούλης.
» Π. Ἀρκουδάκης.
» Δημ. Κάσδαγλης.
» Μιχ. Μαῦρος.
» Δημ. Μπούμπουλης.

Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Ἡλιουπόλεως

Πρόεδρος Α. Ἀγγελάκης.
Μέλη Α. Μιμήκος.
» Κ. Μαυροκέφαλος.
» Σαμαρίνας.

Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Χελουάν

Πρόεδρος Κ. Παππᾶς.
Κανάρης καὶ Ζορδᾶς.

Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Κάφρ-Ζαγιατ

Πρόεδρος Ἰω. Καλαμβοκίδης.
Γραμματεὺς Κ. Κουτσάφτης.
Ταμίας Κ. Λιβανός.
Μέλη Γρ Ὀλυμπίτης.
» Στέφ. Σαμιωτάκης.
» Γ. Τριανταφυλλόπουλος.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Πρόεδρος Α. Ε. Μπενάκης.
Γραμματεὺς Κ. Πηλαβάκης.
Ταμίας Ἄλ. Χωρέμης.
Ἐφορος Ὁμάδων Γ. Πηλαβάκης.
Μέλη Α. Λεοντόπουλος.
» Π. Ἀρκουδάκης.
» Σ. Σαλβάγος.
» Α. Λ. Μπενάκης.
» Μ. Λάσκαρις.
(Κοινοτ. ἀντιπρ.) Κ. Παππᾶς.

Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Ἰσμαηλίας

Πρόεδρος Γ. Σταματίου.
Γραμματεὺς Ἐμμ. Ἐμίρης.
Ταμίας Φ. Καρώνης.
Μέλη Μ. Μαλλιαράκης.
» Μ. Ροδιάδης.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΪΡΟΥ

Πρόεδρος Δημ. Κάσδαγλης.
Ἀντιπρόεδρος Δ. Μπούμπουλης.
Γραμματεὺς Μιχ. Φλώρης.
Ἐφορος Σ. Σέρμπος.
Μέλη Μιχ. Μαῦρος.
» Δημ. Καράλλης.
» Δημ. Ἀδάμ.
» Σ. Χαϊδεμένος.
» Κ. Μουρατιάδης.
» Α. Πίσυνος.
» Α. Πεζᾶς.
» Ν. Γεωργιάδης.
» Μιχ. Συριώτης.

Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Σουέξ

Πρόεδρος Γ. Μαῦρος.
Γραμματεὺς Π. Ἀμούργης.
Μέλη Κ. Τερτζῆς.
» Κ. Ζερβός.
» Ἡλ. Παπαηλίας.
» Γ. Πιεργίδης.

Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Μανσοῦρας

Πρόεδρος Μιχαὴλ Μπαλιᾶς.
Ταμίας Γ. Ζωγράφος.
Γραμματεὺς Α. Δημόπουλος.

Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Τάντας

Πρόεδρος Ἰω. Ματσούκης.
Γραμματεὺς Ἰω. Δηλαβέρης.
Γ. Δομένικος.